

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา โดยวิธีการวิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง หลายวิธีการเพื่อความถูกต้อง การวิจัยครั้งนี้มีข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ การระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้อง การใช้แบบสอบถาม การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินสถานศึกษา การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการพัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1.1 ผลการกำหนดองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบและคู่มือการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 1.3 ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ระยะที่ 2 ผลการทดลองใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ระยะที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ระยะที่ 1 ผลการพัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 1.1 ผลการกำหนดองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

การกำหนดองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ แนวทางการประเมินการศึกษา วิธีการประเมิน

และวิธีการรายงานผล การศึกษาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาจากทั้ง 3 สังกัดคือ กรมสามัญศึกษา (สศ.) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 14 คนจากนักวิชาการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 3 คน แล้วสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อร่างโครงสร้างระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบของระบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อย ๆ ในระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 14 คนและนักวิชาการศึกษา 3 คนได้แนวคิดที่ องค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ควรประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ (2) กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ (3) ผลผลิต/ระบบรายงานผล และ (4) ระบบสนับสนุนและพัฒนา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำไปสรุปผลในเชิงปริมาณ ปรากฏดังตารางที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

#### 1. องค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมิน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมิน สรุปได้ว่า องค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมิน ประกอบด้วย 4 ระบบย่อยที่ทำงานสัมพันธ์กัน คือ ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ผลผลิต/ระบบรายงานผล และระบบสนับสนุนและพัฒนา ดังนี้

"การจะได้ข้อมูลสารสนเทศที่พูดมานั้น เราก็ใช้วิธีการให้โรงเรียนรายงานผลมาหรือเราก็ส่งคนเข้าไปเก็บข้อมูล โดยการแต่งตั้งคณะทำงานในด้านนี้สำหรับระบบข้อมูลสารสนเทศ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

"ระบบควรจะมีในเรื่องของการกำหนดคนประเมิน กำหนดมาตรฐานที่ใช้ น่าจะอิงของ สมศ. ระยะเวลา เครื่องมือประเมิน วิธีการประเมิน การสรุปและรายงานผลแล้วถึงจะนำผลที่ได้ไปส่งเสริมโรงเรียน..."

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

"องค์ประกอบของระบบ ควรเป็นเรื่องของ ปัจจัยนำเข้าคือคน วัสดุอุปกรณ์ก็คือเครื่องมือทั้งหลาย แล้วเก็บข้อมูลตามมาตรฐานของ สมศ.เป็นหลัก และนำผลที่ได้ไปจัดทำรายงาน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

"ถ้าพูดถึงองค์ประกอบของระบบการส่งเสริม การที่จะส่งเสริมก็ต้องมีคนเข้ามาเกี่ยวข้องก็ต้องดูว่าใครเป็นผู้ส่งเสริม ส่งเสริมอะไร ที่พูดว่าส่งเสริมระบบการประเมินกับส่งเสริมคุณภาพของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานก็ต้องมีกระบวนการเข้าไปส่งเสริมด้วยนะ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

“ถ้าดูจากว่าทำระบบเพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวางระบบประเมิน และผลการประเมินเพื่อหาแนวทางส่งเสริมโรงเรียน การที่จะได้ข้อมูลก็ควรจะมีการไปเก็บข้อมูลมาก่อนซึ่งการเก็บข้อมูลนั้นก็ต้องมีกระบวนการในการไปเก็บ เช่น ส่งแบบสำรวจ ส่งคนเข้าไปพบปะพูดคุยกับผู้บริหาร ครู ว่ามีปัญหาอะไรบ้างหรือดูจากผลการประเมินของโรงเรียนก็ได้ถ้าโรงเรียนทำแล้ว และถึงจะจัดทำรายงานผลเพื่อส่งเสริมต่อไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

“ควรประกอบด้วย คณะผู้ที่จะไปประเมิน วิธีการประเมิน กำหนดการประเมิน การกำหนดมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ การเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และรายงาน ที่พูดมานั้นก็ใช้ว่าระบบการส่งเสริมการประเมินประกอบด้วย ระบบเตรียมการ ระบบตรวจสอบ ระบบรายงานผล และระบบสนับสนุน ผมเห็นด้วย รายละเอียดของแต่ละระบบเช่นในระบบเตรียมการ ก็คือเตรียมในเรื่องของคนประเมิน ....”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15

“ถ้าพูดถึงระบบ ก็ต้องหมายถึง โครงสร้างที่สัมพันธ์กัน ทำงานร่วมกัน มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการส่งเสริมการประเมินของโรงเรียนให้ดีขึ้น ระบบที่ทำอยู่เดิมของกรมฯ ก็ประกอบด้วย การเตรียมคน เครื่องมือ เกณฑ์การประเมิน การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ การรายงานผล ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16

“ระบบควรประกอบด้วย Input Process Output ต้องกำหนดว่า input คืออะไร Process อย่างไรและได้Output คืออะไร มีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไรจะช่วยให้ช่วยเหลือโรงเรียนได้ถูก input น่าจะเป็นตัวคนไปเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล เช่นใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กำหนดวัน เก็บข้อมูลอะไร มี Process อย่างไร และการรายงานผล...”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17

## 2. สารสนเทศที่ต้องการใช้เพื่อการส่งเสริมการประเมิน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการใช้เพื่อการส่งเสริมการประเมิน คือ สารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษาและสารสนเทศอื่น ๆ เช่น ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพชุมชน เป็นต้น ดังนี้

### 2.1 มาตรฐานการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าสารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดังนี้

“กระบวนการประเมินส่วนใหญ่พอใจนะ 14 มาตรฐาน คิดว่าน่าจะพอในการทำการประเมินเพราะถ้าต่างคนต่างคิด คนปฏิบัติก็ลำบาก สับสน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ใช้ตัวมาตรฐานของ สมศ.เป็นหลักเลย แต่อาจจะมีการปรับลดขยับขึ้นมาอีกตามวิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่ ที่กำหนดขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“โรงเรียนควรจัดทำมาตรฐานของโรงเรียนขึ้นมาเอง โดยอิงจากมาตรฐานของ สมศ. และปรับให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษาและสภาพของเขตพื้นที่ สามารถเพิ่มหรือขยายได้ ตรงนี้อาจดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมก็ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

“ถ้าเป็นเขตพื้นที่คงต้องทำมาตรฐานของเขตพื้นที่ขึ้นมาก่อนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ เป็นการบูรณาการของทั้ง 3 หน่วยคือ สข. สปข. สศ. และเอาของ สมศ. มาร่วมด้วยมาสังเคราะห์ร่วมกันเป็นของเขตพื้นที่การศึกษา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9

“มาตรฐานควรยืดหยุ่นตามสภาพโรงเรียน ที่มีอยู่เยอะมากเกินไป ควรเน้นตัวหลัก ๆ 5 -7 ตัวถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็ใช้มาตรฐานน้อยหน่อย ถ้าใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งหมดทำให้บางโรงเรียนหมดกำลังใจ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

“มาตรฐานระดับชาติเป็นเกณฑ์ที่ดีมากคิดว่าครอบคลุมการทำงานทุกด้านบางตัวอาจเป็นนามธรรมวัดยาก แต่อย่างไรก็ตาม ก็ดี เพราะเป็นปลายทางหรือสิ่งที่ตั้งไว้ มาตรฐานเป็นมาตรฐานขั้นต่ำด้วยซ้ำไป ควรใช้ทั้งหมดเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

“จะเป็นของใครก็ได้เพราะจุดมุ่งหมายคือเพื่อพัฒนาโรงเรียนถ้าที่ประเมินอยู่แล้ว ของสมศ. ก็เหมาะสมอยู่แล้ว ถ้าทุกอย่างเป็นแบบเดียวกันโรงเรียนก็สบาย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12

“จริง ๆ แล้วมาตรฐานของ สมศ. ชัดเจนแล้ว แต่ห่วงว่าเยอะไป อยากเห็นภาพของการประเมินสัก 1 - 2 ตัวที่ชัดเจนจริง ๆ อย่างเห็นภาพรวมแต่ไม่ต้องมาก มากเกินไปครูก็ทำไม่ถูก ยากแก่การจดจำ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

“มาตรฐานการศึกษาก็เหมาะสมดีแล้ว เพราะคิดมาจากคณะผู้ทรงคุณวุฒิก็จะได้มา แต่ละตัวบ่งชี้ก็ครอบคลุม อาจเพิ่มมาตรฐานความเป็นท้องถิ่นด้วยก็ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15

## 2.2 สารสนเทศอื่น ๆ ที่ต้องการ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าสารสนเทศอื่นที่ต้องการได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน จุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียน แนวทางการพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

“อยากรู้จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะเขตพื้นที่เท่านั้นแหล่งการเรียนรู้ภายนอกเขตก็เป็นสิ่งจำเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน เครือข่ายต่าง ๆ เทคนิคการสอนใหม่ ๆ หลักสูตรท้องถิ่น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ความพร้อมทางด้านบุคลากร ครูอาจารย์ในสถานศึกษาในเรื่องของการครบชั้น ครบวิชาขึ้นกับขนาดของโรงเรียนด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

"ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สภาพชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในเขต จุดเด่น จุดด้อย แนวทางการพัฒนา และถ้ามองไปที่ตัวมาตรฐานแล้วก็คงต้องมีข้อมูลในส่วนนี้เพราะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยรวม"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

"ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ สภาพชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นในเขตพื้นที่ว่ามีอะไรใหม่ที่เหมาะกับสถานศึกษาและจะส่งผลอย่างไร"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

"ระบบ IT ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพของสถานศึกษา รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐาน จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางที่จะพัฒนาสถานศึกษา อยากรู้ข้อมูลที่ผู้บริหารทำ PDCA ของตัวเองได้ก็เปอร์เซ็นต์ นักเรียนทำได้เท่าไร เราจะได้รู้คุณภาพของโรงเรียนแต่ละโรงตามสภาพของตัวเอง ไม่ใช่เอาโรงเรียนเล็กไปเทียบกับโรงเรียนใหญ่"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

"แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องชัดเจน แหล่งเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในเขตพื้นที่เท่านั้น ที่อื่น ๆ ต้องรวบรวมด้วย สื่อต่าง ๆ ที่จะได้ เครือข่ายของโรงเรียน สภาพชุมชน ความสนใจของผู้ปกครอง.."

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

"สารสนเทศที่ต้องการคือ การร่วมมือของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุขภาพ การพัฒนาครูเรื่องจัดการเรียนการสอน นักเรียนที่จบไปแล้วประสบความสำเร็จมาน้อยเพียงใด"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

"ข้อมูลการประเมินตนเองของโรงเรียน และควรมีช่วงเวลาของการประเมินด้วยเพื่อที่จะนำผลมาพัฒนา และร่องรอยหลักฐานการทำงานที่จัดทำอย่างเป็นระบบ เช่นจะทำอะไรก็จัดทำใส่เป็นแฟ้มสะสมงานแยกเป็นเรื่อง ๆ ไว้เก็บอย่างเป็นระบบ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

"อยากได้ข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานความต้องการของท้องถิ่น แนวโน้มการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประกอบการจัดทำแผนการทำงานของโรงเรียน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13

"ข้อมูลพื้นฐานที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาจะต้องมีทุกตัว ทุกด้าน จุดแข็ง จุดอ่อน แนวทางพัฒนา ความต้องการของท้องถิ่น แนวโน้มการพัฒนาของท้องถิ่นเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น..."

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

"ข้อมูลอื่น ๆ ที่ต้องการควรเป็นข้อมูลพื้นฐาน แหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่น เครือข่ายโรงเรียน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17

### 3. การดำเนินงานตรวจสอบสถานศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การดำเนินงานตรวจสอบสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจนั้น ควรประกอบด้วยองค์ประกอบคือ การกำหนดผู้ตรวจสอบ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ การกำหนดช่วงเวลาในการตรวจสอบ การกำหนดเกณฑ์ตัดสิน และการรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ดังนี้

#### 3.1 การกำหนดผู้ตรวจสอบ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ผู้ตรวจสอบสถานศึกษาควรมาจาก ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร/ผู้ช่วย เป็นหลัก สำหรับจำนวนผู้ตรวจสอบส่วนใหญ่เห็นว่า ควรกำหนดเป็นคณะ ๆ ละ 3 – 5 คนขึ้นกับระยะเวลา และควรใช้เวลาประมาณ 3 วันในการตรวจสอบ ดังนี้

“ควรเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร เพราะมีความชัดเจน และเข้าใจในเรื่องของการประเมินมากกว่า ควรไปเป็นทีม ๆ ละ 4 – 5 คน เวลาในการตรวจก็ขึ้นกับขนาดของโรงเรียนแต่ไม่ควรเกิน 3 วัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ผู้ประเมินโรงเรียนควรเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารหรือผู้ช่วย จำนวนวันนี้ไม่ระบุแล้วแต่ขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็มากหน่อย แต่ไม่ควรเกิน 5 คน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“คณะศึกษานิเทศก์จะเป็นผู้ไปดูสถานศึกษาว่าขาดเหลืออะไร จะให้ช่วยเหลืออะไร อยากให้พัฒนาตรงจุดไหน เข้าไปเก็บข้อมูลออกมาก่อนที่จะเข้าไปช่วยเหลือ ก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาโดยการเข้าไปจะเข้าไปดูจากสภาพจริง หรืออาจใช้เครื่องมือบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูล ควรใช้เวลาประมาณ 1 วันน่าจะเสร็จ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ในรูปของคณะกรรมการนั้นก็เห็นด้วยและควรเป็นหน้าที่ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลก็คือ กลุ่มของศึกษานิเทศก์และควรจะมีผู้บริหาร ครูผู้สอนและควรมือถือกรภายนอก อบต.เทศบาล ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแต่ให้เป็นส่วนน้อยเท่านั้น ให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่ง แต่หลัก ๆ คือ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูผู้สอน การแต่งตั้งอยู่ในดุลพินิจของผู้บริหาร ควรมีสัก 5 คนและควรมีหลายชุด ใช้เวลาประมาณ 3 วันจะเหมาะสมมากเพราะสถานศึกษาในเขตพื้นที่มีมาก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“การเข้าไปตรวจสอบสถานศึกษา ควรจัดทำเป็นคณะ ในคณะควรประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ และคนอื่น ๆ มาร่วมด้วย เช่น ผู้บริหาร ครู จำนวนคนสักประมาณ 3 – 5 คนกำลังดี ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนด้วย ถ้าโรงเรียนขนาดใหญ่ก็คนมากหน่อย จำนวนวันสักไม่เกิน 3 วัน เพราะโรงเรียนในเขตพื้นที่เยอะมาก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ทีมที่ไปประเมินควรเป็นกลุ่มศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู ชุมชนภายนอก ควรสักประมาณไม่เกิน 5 – 6 คน แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ สลับกัน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็น้อยหน่อยเนื่องจากคนมีจำนวนไม่พอ และการประเมินจะทำละกันไปทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ไม่แยก ใช้เวลาสัก 3 วันจะดีมาก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“คณะกรรมการนิเทศของเขตพื้นที่ คณะกรรมการกลุ่มนิเทศติดตาม กลุ่มงานนั้นก็แบ่งกันว่ามีที่กลุ่ม กลุ่มใดดูแลเรื่องอะไร รายงานผลกันอย่างไร จะพัฒนาอย่างไรและยังมีอีกกลุ่มคือ กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ มีหลายกลุ่มช่วยกัน ในอนาคตนอกจากจะใช้ศึกษานิเทศก์แล้ว อาจดึงผู้บริหาร ผู้ช่วย เข้ามามีส่วนร่วมก็ได้ คนที่จะไปโรงเรียนไม่ควรเกิน 5 คน เพราะถ้ามาก ๆ โรงเรียนจะตกใจ สำหรับเวลาควรใช้ประมาณ 3 วันน่าจะเพียงพอ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ควรจะเป็นไปตามโครงสร้างของเขตพื้นที่เพราะในโครงสร้างจะมีกลุ่มงานส่งเสริมอยู่แล้ว โดยใช้บุคลากรตรงนี้เป็นหลัก ก็จะมีศึกษานิเทศก์ และดึงบุคลากรของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะ ๆ ไป เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ตอนนี้อย่างนี้ถ้าดึงชุมชนมาคงยังไม่เหมาะสมแต่อนาคตไม่แน่ ถ้าชุมชนมีความพร้อมเราก็ถึงเขามาร่วมแต่เขาจะมีเวลาหรือเปล่าไม่รู้ เวลาไปก็ไปเป็นทีม ๆ ละไม่เกิน 3 คน จำนวนวันก็ไม่ควรเกิน 3 วัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

“คนที่ไปเก็บข้อมูลให้เขตก็คือ กลุ่ม สน. เพราะตรงกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับมาคัดเลือกมา ในการประเมินควรใช้ในลักษณะเป็นทีม ก็มีพวก สน. หัวหน้าการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ควรจะมีหลายชุดและเป็นตามขนาดของโรงเรียน คณะละไม่เกิน 5 คนสำหรับจำนวนวันก็คงไม่กำหนดแน่นอนอาจสักประมาณ ไม่เกิน 3 วัน ก็พอแล้วแล้วแต่สถานการณ์ที่เราสนใจด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

“อยากให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงเข้าไปเป็นหลักคือศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสัก 1 คนมาช่วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

“ศึกษานิเทศก์กลุ่มนิเทศติดตามซึ่งตามโครงสร้างแล้วจะเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนนี้ ในอนาคตถ้ามีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร เพิ่มเติมขึ้นมาอีกก็เป็นการดีมากแต่คงเป็นเรื่องอนาคต ชุดหนึ่งควรมี 3 – 4 คนหรือ 5 – 6 คนแล้วแต่ขนาดของโรงเรียน จำนวนวันประมาณ 3 วัน...”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15

### 3.2 วิธีการตรวจสอบ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง ส่วนเครื่องมือวัดที่จะเข้าไปควรประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบตรวจสอบ ดังนี้

“ต้องมีเอกสารคำแนะนำไป และควรมีคู่มือ เครื่องมือไปเพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกันว่าถ้าเจอเหตุการณ์อย่างนี้แล้วจะเก็บอย่างไรให้เหมาะสม ถึงแม้ว่าจะมีการอบรมมาแล้วก็ตาม เครื่องมือควรต้องมีความหลากหลาย แต่ไม่ควรมีมากเกินไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

"เครื่องมือเป็นสิ่งสำคัญ ควรมีคู่มือที่ชัดเจน เพื่อความสะดวกของผู้ประเมิน และใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลที่เหมือน ๆ กัน เครื่องมือควรมีหลายประเภทเพราะเก็บข้อมูลได้แตกต่างกัน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

"ควรต้องกำหนดแนวทางโดยสังเขป ต้องทำเป็นเอกสารและกำหนดเป้าหมาย ทิศทางให้ชัดเจน เครื่องมือควรมีหลาย ๆ แบบตามข้อมูลที่ต้องการ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

"ถ้าเป็นเขตพื้นที่จริง ๆ ก็ควรจะต้องจัดทำเครื่องมือ ในหลายรูปแบบ เป็นแบบ Checklist ก็ได้หรือแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ก็ได้ แต่ว่าสถานการณ์นั้น ๆ ว่าควรเก็บข้อมูลอย่างไร แต่ต้องมีเครื่องมือหลัก ๆ ไว้สำหรับใช้ในการเก็บข้อมูล เพราะถ้าแต่ละคนไปเก็บอาจได้ข้อมูลไม่เหมือนกันแล้วแต่มุมมองและประสบการณ์"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

"เครื่องมือควรมีหลายแบบให้เหมาะสมตามสภาพ อาจให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินมาพิจารณา ร่วมกันก็ได้"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9

"ใช้หลายวิธีการ การได้ข้อมูลของแต่ละเรื่องต้องการข้อมูลจริง หมายความว่า ต้องใช้หลาย ๆ วิธี บางอย่างใช้การสัมภาษณ์ บางอย่างใช้แบบสอบถาม แต่ทั้งนี้ข้อมูลต้องเป็นข้อเท็จจริง"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13

"การจะเข้าไปโรงเรียนต้องดู SAR ก่อนแล้วจึงจะไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามสภาพจริง เจาะลึกเชิงคุณภาพมากกว่า การเก็บข้อมูลควรใช้การสังเกต สอบถามเป็นหลัก เพราะถ้าไปใช้แบบสอบถามทั้งหมดบางครั้งก็ไม่เห็นความจริงเท่าไร"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

"เครื่องมือมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าทำละเอียดมากก็ดีแต่ถ้าละเอียดมากก็เยอะเกินไป ทำอย่างไรที่เป็นเอกสารที่ไม่เยอะ สื่อความหมายได้ตรงกัน แทบจะไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติมก็เข้าใจ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17

### 3.3 ช่วงเวลาในการตรวจสอบ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบควรเป็น 1 ปีต่อครั้ง ดังนี้

"น่าจะเป็น ปลายภาค 2 ต่อภาค 1 หรือต้น ๆ ภาค 1 ก็น่าจะดี การประเมินอาจไม่จำเป็นต้องประเมินทุกปี แต่ถ้าเป็นกรณีโรงเรียนอยู่ในภาวะวิกฤตน่าห่วงใย ก็ควรจะเข้าประเมินถี่หน่อย ถ้าประเมินทุกปีก็เป็นภาระหนักเกินไปของเขตพื้นที่ ดังนั้นก็ดูตามความเหมาะสม ถ้าโรงเรียนที่เข้าดูดีอยู่แล้วก็สัก 3 ปีครั้งก็ได้"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

"อาจทำทุกปี เพื่อความต่อเนื่อง โรงเรียนเองก็ชอบเพราะเดิมก็ทำอยู่แล้ว โรงเรียนจะได้ใช้ข้อมูลไปปรับปรุง ตามผลที่ได้จากการประเมิน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4



"ควรประเมินสถานศึกษา ปีละ 2 ครั้งได้ก็จะเป็นการดีมากและจะเป็นการช่วยกระตุ้นโรงเรียนให้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

"การประเมินภายใน ควรจัดทำทุกปี จริง ๆ แล้วลักษณะการประเมินขณะนี้ จะประเมินย้อนหลัง ควรจะประเมินเดือน มิถุนายน กรกฎาคม แต่ข้อมูลที่ใช้ของปีก่อน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9

"ช่วงเวลาในการประเมินควรมีระยะเวลาของการประเมิน ไม่ใช่ว่าสิ้นปีแล้วประเมิน การประเมินทำได้ตลอดทั้งปี แต่จริง ๆ แล้วอาจจะเป็นช่วงเทอมหนึ่ง"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

"วิธีการดู ดูช่วงแรกของการเปิดเทอมครั้งหนึ่ง และดูกลางปีต่อไปดูตอนปลายปีอีกครั้งหนึ่ง แต่ช่วงเดือนไหนก็ค่อยไปกำหนดอีกครั้งหนึ่ง คิดว่าน่าจะพอ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

"ใกล้ปลายภาคเรียนที่ 2 จะดีมากเพราะเป็นการประเมินผลงานที่โรงเรียนได้ดำเนินการมาทั้งปี"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15

"การเข้าไปประเมินก็คงเข้าไปหลังจากที่โรงเรียนเปิดเทอมแรกใหม่ โดยประเมินย้อนหลังไปในปีที่แล้ว น่าจะเป็นการเหมาะสมมากกว่า ปิดเทอมคงเป็นไปไม่ได้ เพราะจริง ๆ แล้วคงต้องเข้าไปเก็บข้อมูลนักเรียนด้วย"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16

### 3.4 เกณฑ์การตัดสิน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า เกณฑ์การตัดสินที่เหมาะสม ควรยึดเกณฑ์ของ สมศ. เป็นหลัก คือ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ดังนี้

"ช่วงแรกคิดว่าตัวเกณฑ์การตัดสินควรมี 3 ระดับดีแล้ว คือ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ถ้าแตกเยอะมากเท่าไรก็จะทำให้การประเมินนั้นยุ่งยากมากขึ้น วิธีการวัด 3A คือ ความตระหนัก ความพยายาม สัมฤทธิ์ผลตามแนวทางของ สมศ. ก็ดี"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

"เขตพื้นที่การศึกษาคิดขึ้นมาเอง ดูจากสภาพจริงของสถานศึกษา เช่นคิดขึ้นมา 3 ตัวที่เป็นตัวตัดสินคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการ ด้านคุณภาพ (ดูผลสัมฤทธิ์) และจัดเป็นเกรด A B C A = ดี B=มาตรฐาน C= ปรับปรุง" เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

"คิดว่าเกณฑ์ที่กำหนดตามแบบของ สมศ. ก็ดีอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มมิติการพิจารณาออกไปอีก 1 มิติคือ ยั่งยืน รวมเป็น ตระหนัก พยายาม สัมฤทธิ์ผล ยั่งยืน ด้านเกณฑ์การตัดสินก็คงอยู่ 3 ระดับคือ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“เกณฑ์ของที่เขตพื้นที่จะให้ เป็น 3 ระดับคือ A = ดี B= ได้มาตรฐาน C= ควรปรับปรุง จะมุ่งที่ผลโดยตรง ซึ่งเหมือนกันกับเกณฑ์การประเมินภายนอก โรงเรียนจะได้ไม่สงสัยว่าจะใช้เกณฑ์อะไรดี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ก็ใช้ได้ เพราะถ้ามากระดับเกินไปก็จะเกิดความยุ่งยาก และต้องดูถึงความตระหนัก ความพยายาม และสัมฤทธิ์ผลด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

“คิดว่าเกณฑ์ของ สมศ. ที่จัดออกมาเป็น 3 ระดับ และดูตามมิติคุณภาพก็น่าจะดี ถ้าเป็นเขตพื้นที่ที่คิดว่าน่าจะใช้ตามของ สมศ. ในระยะแรก ถ้าต่อไปก็อาจมีการปรับปรุงเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่มากยิ่งขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

“การประเมินต้องมีระดับของการประเมิน ระดับสัก 2 – 3 ระดับต้องมี ไม่อย่างนั้นตรวจไม่ถูก และต้องมีรายละเอียดประกอบด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12

“เกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. ควรเป็นมาตรฐานหลักของชาติ แต่เขตพื้นที่จะมาแตกเกณฑ์ย่อย ๆ เพิ่มเติมอีกก็ได้ แต่ควรมีที่มาจากไหนบ้าง แยกย่อยมาจากอะไร ตัวไหนสอดคล้องกับตัวไหนและชี้แจงว่าจริง ๆ แล้วคือตัวมาตรฐานเดียวกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16

### 3.5 การรายงานผล

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ควรมีการจัดทำรายงานผลทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและในระดับสถานศึกษา ดังนี้

“ต้องการรายงานที่ข้อมูลออกมาในเชิง Outcome ไม่ใช่ข้อมูลว่านักเรียนกี่คน ครูกี่คน แต่เป็นข้อมูลเชิงนักเรียน : ครูเป็นเท่าไร รายงานควรรายงานเป็นรายโรงเรียน และสรุปของเขตด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ข้อมูลพื้นฐาน จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางการพัฒนา เท่าที่เห็นแบบรายงานที่ออกมาเป็นแบบนี้ก็ใช้ได้ และควรสรุปเป็นข้อมูลรวมของเขตพื้นที่ด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ควรรายงานตามมาตรฐานที่กำหนด และรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ และควรทำออกมาในลักษณะที่ง่ายต่อการเข้าใจ ใครอ่านก็สามารถเข้าใจได้ง่าย ควรทำเป็นกราฟ แผนภูมิง่าย ๆ สัก 6 – 7 หน้า ผู้บริหารจะได้รับทราบสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้สะดวกมากขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

“การรายงานข้อมูลเหมือนการทำแผน โรงเรียนมีจุดเด่น จุดด้อย จุดพัฒนาอย่างไร พัฒนาแล้วได้มรรคผลอย่างไร โรงเรียนต้องพัฒนาปรับปรุงอะไรบ้าง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

"รายงานในระดับเขตจะทำให้เห็นภาพรวม และควรรายงานย่อยเป็นรายสถานศึกษาด้วยจะดีมาก แต่รายงานสรุปก็พอ มากเกินไปเป็นภาระทั้งของคนรายงาน และคนอ่าน เอาสรุปก็พอ"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15

"ควรรายงานทั้งในภาพรวมของเขตพื้นที่ และเป็นรายโรงเรียนจะเหมาะสมมาก"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16

"ก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารจะใช้สารสนเทศทำอะไร การรายงานผลก็จะต้องมีข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลตามตัวชี้วัด ตามแบบของ สมศ. จุดเด่น จุดด้อย จะได้ส่งเสริมให้ถูกว่ามีสภาพปัญหาอย่างไร"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17

## 5. การสนับสนุนและส่งเสริมสถานศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษา ควรแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน โดยดึงผู้ทรงคุณวุฒิ หรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มากขึ้น ดังนี้

"การสนับสนุนควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความพร้อมเข้ามาช่วยเหลือ อาจเป็น บุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนอื่น หรือชุมชนที่มีความสามารถก็ได้ ใช้ระบบเครือข่ายสหวิทยาเขต หมุนเวียนทรัพยากรกัน รวมถึงการให้งบประมาณสนับสนุน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

"การส่งเสริมในเรื่องของงบประมาณ เช่นบางโรงเรียนขาดห้องวิทยุ บางโรงเรียนขาดแคลนอะไร ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่เขาไม่ได้เสนอมาเองแต่เป็นข้อมูลที่ได้จากการไปประเมิน น่าจะเป็นกลาง และสิ่งที่ปรากฏนี้น่าจะเป็นข้อเท็จจริงในการส่งเสริม การสร้างโรงเรียนเครือข่ายสำหรับช่วยเหลือซึ่งกันและกัน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

"ดูเฉพาะโรงเรียน เฉพาะราย ถ้าผลการประเมินออกมาถ้ามาตรฐานตัวใดตัวหนึ่งต่ำ ก็คงต้องตั้งทีมงานไปช่วยกัน เช่นถ้ามีผลสัมฤทธิ์วิชานั้นวิชานี้ต่ำ ก็ต้องดูว่าเพราะอะไร ถ้าเป็นที่ขาดครู ก็ต้องหมุนเวียนครูในเขตนั้นไปช่วยกัน ต้องดูเป็นเรื่อง ๆ ไป ใช้กลไกการบริหาร เพราะโรงเรียนมีจุดอ่อน จุดแข็งต่างกัน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายโรงเรียนพี่ โรงเรียนน้อง ใช้ทรัพยากรร่วมกัน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

"การใช้ระบบกลุ่มโรงเรียนหรือสหวิทยาเขตเป็นระบบที่ดี น่าจะยังคงมีอยู่ แต่อาจเรียกชื่อว่าจะไรสักอย่างก็ได้อาจดึงชุมชน กรรมการสถานศึกษาเข้ามาเพื่อว่าขาดเหลืออะไรก็จะได้เกิดการระดมทรัพยากร"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

"ต้องมองปัญหาให้ออก เช่นก่อนหน้านี้จะมีโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนเครือข่ายให้บริการ และมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันน่าจะเป็นประโยชน์"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

"เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก็ต้องจัดประเภทอ่อนมาก่อน จัดเป็นกลุ่ม ๆ 1 2 3 เจาะเป็นกลุ่มเป้าหมายไปแล้วเข้าไปพัฒนา โดยจัดวิทยากรให้ความรู้ วิทยากรก็พวกศน. หรืออาจเปิดประตูโรงเรียนสู่กัน ใช้วิธีการโรงเรียนพี่ช่วยโรงเรียนน้อง ขาดเหลืออะไรก็ช่วยกัน"

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ถ้าโรงเรียนเด่นตรงไหนก็ส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น จุดด้อยก็จะต้องมาช่วยกัน โรงเรียนอาจปรับปรุงตนเอง หรืออาจมีทีมงานช่วยเข้าไปแก้ไข งบประมาณอาจดึงจากชุมชน สมาคมเข้ามามีส่วนร่วม อาจดึงโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ โรงเรียนเครือข่ายเข้ามาช่วยกัน และถ้าไม่พัฒนาขึ้นก็ต้องปรับความถี่ในการตรวจสอบให้มากขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

“ทำเป็นคณะทำงานที่จะเข้าไปช่วยโรงเรียน อาจดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมลงมือทำ ร่วมติดตามประเมินผล และสุดท้ายคือร่วมรับผลที่เกิดขึ้นให้เขามีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ รวมถึงในเรื่องของงบประมาณ การสร้างโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนา...”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9

“การจัดสรรงบประมาณต้องเป็นธรรม ถ้าขาดแคลนก็อาจทำให้งานขาดคุณภาพได้ โรงเรียนต้องมีแผนงาน โครงการที่ชัดเจนตามสภาพความเป็นจริงของโรงเรียน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

“เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่ที่รวมเอาหลายสังกัดเข้ามาอยู่ด้วยกัน ก็จะเป็นการงานที่จะเปิดประตูโรงเรียน ไปใช้แหล่งการเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมให้โรงเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาจใช้บุคลากร ห้อง Lab ร่วมกันก็ได้ การดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติตามแผนรวมถึงเรื่องของการประเมิน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

“เอาข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ว่าโรงเรียนมีจุดแข็ง อ่อนอย่างไร จะแก้ไขอย่างไร และวางแผน ดำเนินการแก้ไขให้ตรงกับปัญหา ควรทำเป็นทีม อาจดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมก็ได้ถ้าเกี่ยวข้องกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12

“ใช้ระบบเครือข่ายเข้ามาช่วยแก้ปัญหา ต้องมีทีมงาน จริง ๆ แล้วต้องดูสถานการณ์ด้วย ถ้ามีจุดอ่อนก็เข้าไปเสริม อาจมีทีมวิชาการ คือพวก ศึกษานิเทศก์เข้าไปดูแล้วประชุมหาแนวทางช่วยเหลือ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13

“การช่วยเหลือในเรื่องของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การเดินทางมาเรียนร่วมกัน ใช้ครูร่วมกัน ถ้า งบประมาณไม่เพียงพอก็ต้องแก้ไขกันไป ให้เหมาะสมมากที่สุด เป็นไปได้มากที่สุด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14

“วางแผนสนับสนุนโรงเรียน จัดสรรงบประมาณ การให้คณะศึกษานิเทศก์เข้าไปช่วยเหลือโรงเรียน การสร้างเครือข่ายโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในเรื่องของวิชาการ และงบประมาณ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15

“ควรมีทีมศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือชุมชน ดึงท้องถิ่น ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ถ้าได้ผลการประเมินมาแล้ว การแก้ไขควรใช้หลาย ๆ วิธี เช่นการประชุม สัมมนา การศึกษาดูงาน หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญมาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16

“ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถหรือมีคุณสมบัติเหมาะสม และควรเข้าไปเป็นทีมงานช่วยกัน เช่น ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุมชน การดึงเครือข่ายโรงเรียนเข้ามาช่วยเหลือ เป็นต้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17

ตารางที่ 4 ความถี่ของความต้องการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ระบบสารสนเทศและการรายงานผล จำแนกตามแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. สารสนเทศที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนักวิชาการศึกษาต้องการส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน 53 ตัวชี้วัด (17 คน) และควรมีการสรุปคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพด้านครู คุณภาพด้านผู้บริหาร โดยรวม รวมถึงควรมีสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป (15 คน) จุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุงของสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา (14 คน) แหล่งการเรียนรู้ (12 คน) เพื่อประกอบการตัดสินใจในการให้การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาได้ตามความต้องการที่แท้จริง

2. การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด ควรนำมาตรฐานการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้เป็นมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพรอบแรกจำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน มาตรฐานเกี่ยวกับการสอนของครูและมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหาร (13 คน) รองลงมาคือควรกำหนดมาตรฐานความเป็นห้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาเพิ่มเติมด้วย (7 คน)

3. คณะผู้ตรวจสอบ ควรจัดทำในรูปคณะกรรมการโดยคณะกรรมการชุดหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารหรือผู้ช่วย ครู (7 คน) รองลงมาเห็นว่าควรประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร/ผู้ช่วย (6 คน) จำนวนคณะไม่ควรเกิน 5 คน (9 คน) โดยคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่เห็นว่าควรใช้เวลาในการตรวจสอบ 3 วัน (15 คน)

4. วิธีการตรวจสอบ ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง (14 คน) เครื่องมือควรประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ แบบทดสอบ และแบบประเมินเป็นส่วนใหญ่ (14 คน)

5. ช่วงเวลาในการตรวจสอบ ผู้บริหารต้องการให้มีการตรวจสอบสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (17 คน) ส่วนใหญ่ต้องการให้ทำการตรวจสอบในช่วงเปิดภาคเรียนเทอมแรกพิจารณาผลงานย้อนหลังของปีก่อนปีละ 1 ครั้ง หรือตรวจสอบช่วงปลายปีการศึกษาปีละ 1 ครั้ง (13 คน)

6. เกณฑ์การตรวจสอบ ส่วนใหญ่เห็นว่าควรต้องมีการพิจารณาเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณโดยพิจารณาในเรื่อง ความตระหนัก ความพยายาม ผลสัมฤทธิ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดย สมศ. และมีเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเชิงปริมาณเป็น 3 ระดับคือ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง (14 คน)

7. รูปแบบการรายงานผล ควรรายงานในภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้เห็นภาพรวมของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานเป็นรายสถานศึกษา (16 คน) สำหรับ





ตารางที่ 4 (ต่อ)

ความต้องการของผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	กทม. เขต 1	กทม. เขต 3	นครปฐม เขต 1	นครปฐม เขต 2	นนทบุรี เขต 2	ราชบุรี เขต 1	ราชบุรี เขต 2	สมุทรสาคร	สมุทรสงคราม	สมุทรปราการ เขต 1	สมุทรปราการ เขต 2	ปทุมธานี เขต 1	พระนครศรีอยุธยา เขต 1	ขอนแก่น เขต 4	นักวิชาการศึกษา 1	นักวิชาการศึกษา 2	นักวิชาการศึกษา 3	รวม	
10. รูปแบบการรายงานผล																			
10.1 เป็นรายสถานศึกษา	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	16
10.2 ภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษา	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	16
10.3 ตามขนาดของสถานศึกษา		√																	1
11. การสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษา																			
11.1 ตั้งคณะทำงาน(ช่วยเหลือสถานศึกษา)	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	16
11.2 สร้างเครือข่าย(ร.ร.เครือข่ายกลุ่มร.ร. สหวิทยาเขต)	√	√			√	√	√	√	√		√		√	√	√	√	√	√	13
11.3 ตั้งชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	√			√	√			√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	12
11.4 จัดสรรงบประมาณ	√	√		√				√	√	√									6
11.5 ปรับความถี่ในการตรวจสอบสถานศึกษา								√									√		2

นำผลที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาระบบประเมินจากทั้ง 3 สังกัดคือ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษา มาทำการสังเคราะห์รวมโดยใช้หลักความสอดคล้องและยึดหลักเกณฑ์เชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุป และทำการร่างระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและคู่มือการใช้ระบบ ดังแผนภาพที่ 7 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากระบวนการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องของ ความเหมาะสมของโครงสร้างของระบบและรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ และตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความสะดวกง่ายต่อการนำไปใช้จริงของเอกสาร ผลการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่ศึกษามีดังนี้



(ร่าง) ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ส่วนที่ 1 โครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

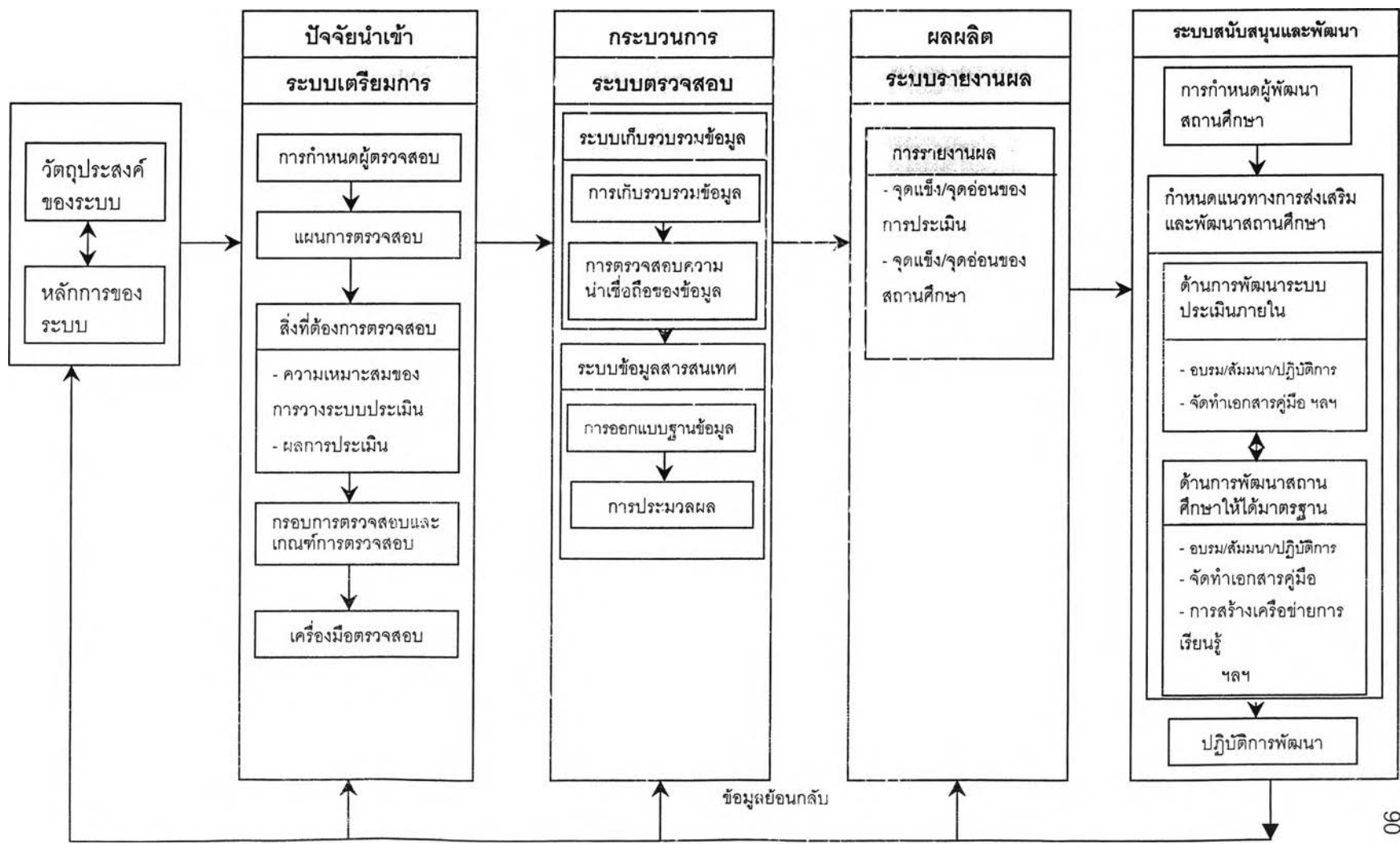
1. วัตถุประสงค์ของระบบ
2. หลักการของระบบ
3. การกำหนดผู้ตรวจสอบ
4. แผนการตรวจสอบ
5. สิ่งที่ต้องการตรวจสอบ ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางระบบประเมิน และผลการ

ประเมิน

6. กรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบ
7. เครื่องมือตรวจสอบ
8. การเก็บรวบรวมข้อมูล
9. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
10. การออกแบบฐานข้อมูล
11. การประมวลผล
12. การรายงานผล
13. การกำหนดผู้พัฒนา
14. การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
15. การปฏิบัติการพัฒนา

โครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ใช้แนวคิดเชิงระบบทั่วไปในการออกแบบทำให้ได้โครงสร้างของระบบดังแผนภาพที่ 2

## ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา



แผนภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ของระบบย่อยในระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

## ส่วนที่ 2 คุณลักษณะที่สำคัญของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา

ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นมาครั้งนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบและกลไกการทำงานของระบบที่ทำงานเชื่อมโยงสัมพันธ์กันมีระบบย่อย คือ ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ กระบวนการ/ระบบตรวจสอบผลผลิต/ระบบรายงานผล ระบบสนับสนุนและพัฒนา ซึ่งพัฒนามาจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาและผ่านการตรวจสอบระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปใช้จริง โดยแต่ละระบบของการทำงานมีรายละเอียดดังนี้

### วัตถุประสงค์ของระบบ

1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในเรื่องของการวางระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา
3. เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในเรื่องของผลการประเมินของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
4. เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา

### หลักการของระบบ

การพัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญอันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานของสถานศึกษาและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ การที่สถานศึกษาจะมีคุณภาพได้นั้นถือเป็นหน้าที่ของทุกคน
2. หลักการของความเป็นกัลยาณมิตร ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษานั้นจะมุ่งเน้นในเรื่องของการประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการเข้าไปกำกับและควบคุม ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถทำการประเมินได้อย่างมีคุณภาพซึ่งจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผลการประเมินของสถานศึกษา
3. หลักการของการประเมินเพื่อพัฒนา การส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อต้องการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ใช้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อการตัดสินหรือการจับผิด ถ้าระบบการประเมินคุณภาพภายในโดยสำนักงานเขตพื้นที่ มีประสิทธิภาพอนาคตต่อไปก็ไม่ต้องมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ก็ได้ และต่อไปถ้าระบบการประเมินของสถานศึกษาได้มี

รูปแบบที่เหมาะสม ชัดเจน ใกล้เคียงกัน การประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่ก็อาจไม่ต้องมีการประเมินก็ได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องใช้เวลา

4. หลักการของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการประเมินจะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อรักษาระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐานหรือพัฒนาให้ได้สูงกว่ามาตรฐานยิ่งขึ้น

**กลไกการทำงานของระบบที่ทำงานเชื่อมโยงสัมพันธ์กันมีระบบย่อย**

1. ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ ประกอบด้วย
  - 1.1 การกำหนดผู้ตรวจสอบ
  - 1.2 การกำหนดแผนการตรวจสอบ
  - 1.3 การกำหนดสิ่งที่ต้องการตรวจสอบ มี 2 ส่วนคือ การตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษา และการตรวจสอบผลการประเมินของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้
    - 1.4 การกำหนดกรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบ
    - 1.5 การกำหนดเครื่องมือตรวจสอบ
2. กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ประกอบด้วย
  - 2.1 ระบบเก็บรวบรวมข้อมูล
    - 2.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
    - 2.1.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
  - 2.2 ระบบข้อมูลสารสนเทศ
    - 2.2.1 การออกแบบฐานข้อมูล
    - 2.2.2 การประมวลผล
3. ระบบรายงานผล
4. ระบบสนับสนุนและพัฒนา ประกอบด้วย
  - 4.1 การกำหนดผู้พัฒนาสถานศึกษา
  - 4.2 การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา มี 2 ด้านคือ ด้านการพัฒนาระบบประเมินของสถานศึกษาและด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน
  - 4.3 การปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษา

## 1. ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ

การดำเนินงานของระบบเตรียมการมีกลไกสำคัญในการดำเนินงาน คือ เรื่องของการกำหนดผู้ตรวจสอบ แผนการตรวจสอบ สิ่งที่ต้องการตรวจสอบ กรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบรวมถึงเครื่องมือตรวจสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

### 1.1 การกำหนดผู้ตรวจสอบ

การกำหนดผู้ตรวจสอบควรแต่งตั้งให้อยู่ในรูปของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์การทำงานทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเป็นผู้ที่มีความสามารถ เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นที่ยอมรับจากสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษา โดยแต่ละคณะต้องเลือกประธานกรรมการและเลขานุการ ซึ่งแต่ละคณะควรมีจำนวนไม่เกิน 3 – 5 คน โดยคณะผู้ตรวจสอบจะต้องมีคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้

### 1.2 การกำหนดแผนการตรวจสอบ

ในการดำเนินงานในเรื่องของการกำหนดแผนการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษานั้น คณะผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาจะใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานจำนวน 3 วัน โดยคณะผู้ตรวจสอบอาจกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการหรือปฏิทินการปฏิบัติงานในแต่ละวัน เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละวันจะดำเนินงานในเรื่องอะไรบ้าง

### 1.3 การกำหนดสิ่งที่ต้องการตรวจสอบ

ในระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา กำหนดสิ่งที่ต้องการตรวจสอบออกเป็น 2 ส่วนคือ การตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาและการตรวจสอบผลการประเมินของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

1.3.1 การตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา ในการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในสถานศึกษา สารสนเทศที่ได้จะนำไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถทำการประเมินภายในได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้นโดยมีรายละเอียดของตัวบ่งชี้ดังนี้ คือ (1) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร (2) การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินภายใน (3) การมีส่วนร่วมในการจัดทำประเมินภายในสถานศึกษา (4) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน (5) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการประเมิน (6) การกำหนดกรอบการประเมิน (7) การกำหนดเกณฑ์การประเมิน (8) การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน (9) การ

กำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล (10) การเก็บรวบรวมข้อมูล (11) การวิเคราะห์ข้อมูล (12) การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน (13) การรายงานผลการประเมิน (14) การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

**1.3.2 การตรวจสอบผลการประเมินสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน** เป็นการตรวจสอบผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ที่กระทำโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประเมินตนเองและรายงานผลการประเมินให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ ซึ่งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินสำหรับการประเมินสถานศึกษาในรอบแรก จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ (จากจำนวนทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้) แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านครูผู้สอน 2 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้ และข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินนี้จะใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

#### 1.4 การกำหนดกรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบ

เป็นการกำหนดแนวทางในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ สิ่งที่ต้องประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือ วิธีวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การตัดสิน เป็นต้น เพื่อความสะดวกในการทำการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

#### 1.5 การกำหนดเครื่องมือตรวจสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษามีหลายประเภทเพื่อที่จะวัดหรือตรวจสอบคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการและแบบบันทึกข้อมูล เป็นต้น ในการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ดังนั้นผู้ตรวจสอบจะต้องมีความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบพอ จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## 2. กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ

ในการดำเนินงานของระบบตรวจสอบของระบบการส่งเสริมการประเมิน จะดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบที่ได้กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ และรายงานผลการตรวจสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

## 2.1 ระบบเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบที่ได้กำหนดไว้ โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาใน 2 ส่วนคือ (1) ความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาจำนวน 14 ด้าน และ (2) ผลการประเมินสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้

2.1.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล คณะผู้ตรวจสอบจะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบสถานศึกษาในบางประเด็นถึงความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยคณะผู้ตรวจสอบอาจใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบหลายรูปแบบ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลซึ่งกระทำโดยการตรวจสอบจากผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 กลุ่มและสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสังเกต การสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร เป็นต้นเป็นหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา

## 2.2 ระบบข้อมูลสารสนเทศ

ระบบข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วยการดำเนินงานในเรื่อง การออกแบบฐานข้อมูล และการประมวลผลข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การออกแบบฐานข้อมูล ในการออกแบบฐานข้อมูลจะเป็นไปตามธรรมชาติของการจัดเก็บและการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บควรต้องเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง สำหรับเขตพื้นที่การศึกษา ข้อมูลสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารนั้น ควรเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในเรื่องของการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา และผลการประเมินของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ด้านครูผู้สอน 2 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้ ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษาจะมีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ระดับคือ ข้อมูลสารสนเทศระดับสถานศึกษา และข้อมูลสารสนเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.2 การประมวลผลข้อมูล การดำเนินงานประมวลผลข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบสถานศึกษามาประมวลผลให้เป็นสารสนเทศหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อมูลใดที่เป็นสารสนเทศอยู่แล้วก็นำมาจัดกลุ่ม แยกแยะ ตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศที่ต้องการใช้ การประมวลผลนั้นอาจเป็นการจัดหมวดหมู่ การแจกแจง การเรียงลำดับ ตลอดจนจนถึงนำสูตรคณิตศาสตร์มาใช้ในการคำนวณ การประมวลผลนั้นอาจใช้เครื่องคำนวณหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ก็ได้

### 3. ผลผลิต/ระบบรายงานผล

การรายงานผลการตรวจสอบสถานศึกษาเป็นเอกสารที่สำคัญที่แสดงความสำเร็จหรือความสามารถในการจัดการศึกษา จะมีผลและมีความหมายในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำเสนอผลให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ และนำเสนอรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ใช้ประกอบการตัดสินใจส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การนำเสนอรายงานควรให้ครอบคลุมข้อบ่งชี้ที่มุ่งตรวจสอบพร้อมทั้งระบุจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในเรื่องของการวางระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา และจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานตามที่เขตพื้นที่ศึกษากำหนดไว้ต่อไป (รายงานผลการตรวจสอบอยู่ในภาคผนวก ง คู่มือการใช้ระบบเล่ม 1)

#### ตัวอย่าง

##### ตัวอย่างรายงานผลการตรวจสอบ

##### (1) ปกรายงาน

##### รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา

สถานศึกษา..... เลขที่..... ถนน..... ตำบล.....  
อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail  
address.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

##### (2) คำนำ

ให้เขียนสรุปเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์และประโยชน์ของรายงาน เขียนคำยืนยันของประธานคณะกรรมการตรวจสอบที่ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของรายงานตามสภาพจริงที่ปรากฏ แสดงความขอบคุณ คณะบุคคลที่สนับสนุนการจัดทำรายงานการตรวจสอบนี้ และลงชื่อประธานคณะกรรมการตรวจสอบพร้อมตำแหน่ง

##### (3) สารสำคัญของรายงาน

##### 1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา

##### สภาพสถานที่ตั้ง

โรงเรียน..... เลขที่..... ถนน..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ระดับการศึกษาที่เปิดสอน.....

##### ข้อมูลผู้เรียน (ทุกระดับชั้นที่เปิดสอน)

.....



ข้อมูลครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

.....

ระดับชั้นที่เปิดสอน (เปิดสอนระดับชั้นใดบ้าง, จำนวนกี่ห้อง)

.....

ลักษณะชุมชน

.....

โครงสร้างการบริหาร (ปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจของสถานศึกษา)

.....

ข้อมูลงบประมาณของสถานศึกษา

.....

อื่น ๆ .....

---

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบการประเมินภายในของสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบ

รายการ	ผลการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา		ผล	ผลการตรวจสอบ ของผู้ตรวจสอบ		ผล	ความแตกต่าง
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร							
2 คณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินภายใน							
3.....							
รวม							

สรุป ได้ระดับคุณภาพ .....

จุดเด่น.....

จุดที่ควรพัฒนา.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา.....

(1) ปกรายงาน

รายงานสรุปการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษา

ปีการศึกษา.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

---

## (2) คำนำ

ให้เขียนสรุปเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์และการนำรายงานไปใช้ประโยชน์

## (3) สารสำคัญของรายงาน

## 1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา..... ตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail address.....

## 1.2 รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	ที่อยู่/โทรศัพท์
1.	.....	
2.	.....	
...	.....	

## 1.3 ข้อมูลสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....

ที่	ชื่อ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน		รวม	ขาด/เกิน	ห้องเรียน				จำนวนผู้เรียน			
			จริ:	จ้าง			ประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	รวม	ประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	รวม
1	.....	5	120	20	145	-	-	35	25	60	-	165	1000	2600

## 1.4 สรุปข้อมูลบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....

ลำดับที่	บุคลากร	จำนวน(คน)
1.	ผู้บริหาร	305
2.	ครูผู้สอน	2200
...	.....	

## 2. สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาในภาพรวม

## 2.1 สรุปผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา

ที่	รายชื่อสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสมของระบบประเมิน(14ด้าน)														รายการที่ควรปรับปรุง	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9							
1	ขนาดใหญ่																
2	.....																
...	.....																
1	ขนาดกลาง																

จุดเด่น.....

จุดที่ควรปรับปรุง.....

แนวทางสนับสนุนและพัฒนา.....

#### 4. ระบบสนับสนุนและพัฒนา

ระบบสนับสนุนและพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบเพื่อกำหนดแนวดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมที่ช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การกำหนดผู้พัฒนาสถานศึกษา การกำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา และการปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การกำหนดผู้พัฒนาสถานศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาทำโดยการแต่งตั้งบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือสถานศึกษาในเรื่องที่สถานศึกษาต้องการ โดยบุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งอาจเป็นบุคลากรจากเขตพื้นที่การศึกษาหรือเป็นบุคลากรจากภายนอกที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถก็ได้ และควรมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้

4.2 การกำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา สำหรับการตรวจสอบสถานศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบใน 2 ด้านคือ การตรวจสอบความเหมาะสมของกรวางระบบประเมินของสถานศึกษา และการตรวจสอบผลการประเมินสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และนำผลการตรวจสอบมาจัดทำรายงานแจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะได้นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการรายงานนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีแนวทางดังนี้ (1) จัดทำเอกสาร คู่มือ เช่น คู่มือการทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น (2) จัดอบรม/สัมมนาบุคลากรของสถานศึกษา เช่น การจัดการอบรมครูในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การผลิตสื่ออุปกรณ์การสอน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นต้น (3) ให้คำแนะนำ (4) ประสานให้เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เช่น กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขต เป็นต้น โดยการจัดให้มีการใช้บุคลากรหรือวัสดุอุปกรณ์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา เช่น ถ้าสถานศึกษาบางแห่งขาดครูวิทยาศาสตร์ก็อาจให้มีการนำครูจากสถานศึกษาอื่นไปช่วยสอนหรืออาจให้ผู้เรียนเดินทางไปเรียนกับครูที่สถานศึกษาที่ครูสังกัดอยู่ก็ได้ เป็นต้น (5) การให้ชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถ มาเป็นผู้ช่วยสอนในสถานศึกษา เป็นต้น สำหรับผู้พัฒนาสถานศึกษานั้น อาจแต่งตั้งกลุ่มบุคคลหรือบุคคลกลุ่มเดียวกันทำการพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวพร้อมกันก็ได้ตามความรู้ ความสามารถ

4.3 การปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษา ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะทำรายงานผลสรุปแจ้งไปให้สถานศึกษารับทราบว่ามีเรื่องอะไรบ้างที่สถานศึกษาควรพัฒนา และให้สถานศึกษาตอบกลับมาว่าต้องการจะพัฒนาสถานศึกษาเรื่องใดเป็นลำดับแรก และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลืออย่างไร เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาทราบข้อมูลจะได้จัดส่งคณะเข้าไปช่วยเหลือได้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา กรณีที่สถานศึกษารับทราบข้อมูลว่ามีจุดที่ควรพัฒนาเรื่องใด ถ้าสถานศึกษามีศักยภาพเพียงพอ อาจทำการพัฒนาสถานศึกษาด้วยตนเองก็ได้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะติดตามผลอีกครั้งหนึ่ง และในการตรวจสอบสถานศึกษาครั้งต่อไปจะนำผลการตรวจสอบสถานศึกษาเดิมมาพิจารณาเปรียบเทียบถึงพัฒนาการของสถานศึกษาด้วย

## ตอนที่ 1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและคู่มือการใช้ระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบของระบบโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของระบบและรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้จัดนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 คน ตรวจสอบคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาในด้านความเหมาะสมของโครงสร้างของระบบและคุณลักษณะที่สำคัญในองค์ประกอบย่อยในด้านความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความชัดเจน/ความง่ายต่อการนำไปใช้ รวมถึงตรวจสอบคู่มือการใช้ระบบในด้านความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความชัดเจน/ความง่ายต่อการนำไปใช้ มีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน พร้อมให้ผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบสอบถามประกอบการระดมความคิดเห็น ในจำนวนนี้ได้ตอบแบบตรวจสอบ จำนวน 7 ท่าน และให้ข้อเสนอแนะด้วยวาจา จำนวน 2 ท่าน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

### 1.2.1 การตรวจสอบโครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการตรวจสอบโครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า โครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ผลผลิต/ระบบรายงานผลและระบบสนับสนุนและพัฒนา มีความเหมาะสมในระดับมาก และองค์ประกอบย่อย ๆ ของแต่ละระบบได้แก่ ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการประกอบด้วย การกำหนดผู้ตรวจสอบ แผนการตรวจสอบ สิ่งที่ต้องการตรวจสอบ กรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบและเครื่องมือตรวจสอบ

กระบวนการ/ระบบตรวจสอบประกอบด้วยระบบเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล และระบบข้อมูลสารสนเทศได้แก่ การออกแบบฐานข้อมูล การประมวลผล ผลผลิต/ระบบรายงานผลได้แก่ การรายงานจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในเรื่อง การประเมินของสถานศึกษาและคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ระบบสนับสนุน และพัฒนาประกอบด้วย การกำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาและการปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นเดียวกันและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น

ตารางที่ 5 ค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของโครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นพิจารณา	ค่ามัธยฐาน (Mdn)(n = 7)	ความหมาย	พิสัยระหว่าง ควอไทล์(IR)	ความสอดคล้อง
1.โครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบของระบบ 4 ส่วนคือ ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ผลผลิต/ระบบรายงานผลและระบบสนับสนุนและพัฒนา	4.00	มาก	0.70	สอดคล้อง
2.องค์ประกอบย่อย ๆ ของแต่ละระบบ				
2.1 ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการประกอบด้วย การกำหนดผู้ตรวจสอบ แผนการตรวจสอบ สิ่งที่ต้องการตรวจสอบ กรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบ และเครื่องมือตรวจสอบ	3.80	มาก	0.70	สอดคล้อง
2.2 กระบวนการ/ระบบตรวจสอบประกอบด้วย ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่การเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ระบบข้อมูลสารสนเทศได้แก่ การออกแบบฐานข้อมูลและการประมวลผล	3.88	มาก	0.88	สอดคล้อง
2.3 ผลผลิต/ระบบรายงานผล ประกอบด้วย การรายงานจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในเรื่องการประเมินของสถานศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	3.92	มาก	0.88	สอดคล้อง
2.4 ระบบระบบสนับสนุนและพัฒนาประกอบด้วย การกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาและการปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษา	3.80	มาก	0.70	สอดคล้อง

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางประเด็นจากการประชุมระดมความคิดในเรื่องของโครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

1. โครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมิน ควรเพิ่ม วัตถุประสงค์ของระบบ และ หลักการของระบบเข้าไปด้วย จะทำให้ระบบมีความสมบูรณ์ขึ้น
2. นิยามของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้มีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง องค์ประกอบที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมของการประเมินภายในของสถานศึกษา เพื่อกำหนดสารสนเทศที่ใช้ในการส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งด้านการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ระบบดังกล่าวประกอบด้วย 3 ส่วนคือ วัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบ และ กลไกการทำงานของระบบ
3. ระบบสนับสนุนและพัฒนา ควรมีการกำหนดผู้พัฒนาสถานศึกษาด้วย ว่าใครควรเป็นผู้พัฒนาและควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่พัฒนาสถานศึกษา

### 1.2.2 การตรวจสอบคุณลักษณะที่สำคัญของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการตรวจสอบคุณลักษณะที่สำคัญของระบบระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา การตรวจสอบจะทำการตรวจสอบใน 4 ด้านคือ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญในองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าระบบย่อยด้านปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้ในระบับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็นในเรื่อง การกำหนดผู้ตรวจสอบ คุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะ และคุณสมบัติทั่วไป บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบตั้งแต่ประธานคณะกรรมการ คณะกรรมการ และ เลขานุการ การกำหนดแผนการตรวจสอบ การกำหนดสิ่งที่ต้องการตรวจสอบเกี่ยวกับการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา การตรวจสอบผลการประเมินตามมาตรฐาน การกำหนดกรอบและเกณฑ์การตรวจสอบ และการกำหนดเครื่องมือตรวจสอบ

กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าระบบย่อยด้านกระบวนการ/ระบบตรวจสอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้ในระดั้มากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็นในเรื่อง ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ระบบข้อมูลสารสนเทศในเรื่องการออกแบบฐานข้อมูลในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการประมวลผลข้อมูล

ผลิตภัณฑ์/ระบบรายงานผล ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าระบบย่อยด้านผลิตภัณฑ์/ระบบรายงานผล มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้ในระดั้มากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็นในเรื่องของการรายงานจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุงในเรื่องของการประเมินและคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

ระบบสนับสนุนและพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าระบบย่อยด้านระบบสนับสนุนและพัฒนา มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในระดับปานกลางถึงระดั้มาก และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็นในเรื่อง การกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และการปฏิบัติการพัฒนา แต่ในเรื่องของความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้ของคุณลักษณะที่สำคัญในองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ผลผลิต/ระบบรายงานผล และระบบสนับสนุนและพัฒนาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นพิจารณา	ความเหมาะสม (n=7)		ความเป็นไปได้ (n=7)		ความชัดเจน (n=7)		ความง่ายต่อการนำไปใช้ (n=7)	
	Mdn	IR	Mdn	IR	Mdn	IR	Mdn	IR
1.ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ								
1.1 การกำหนดผู้ตรวจสอบ	3.88	0.88	4.00	0.70	4.00	0.70	3.88	0.88
1.1.1 คุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา								
(1) คุณสมบัติเฉพาะ	3.80	0.70	3.80	0.70	3.80	0.70	3.67	1.17
(2) คุณสมบัติทั่วไป	3.80	0.70	3.80	0.70	3.88	0.88	3.67	1.17
1.1.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ								
(1) ประธานคณะกรรมการ	3.88	0.88	3.88	0.88	4.00	1.17	3.67	1.17
(2) คณะกรรมการ	3.88	0.88	3.88	0.88	4.00	1.17	3.67	1.17
(3) เลขานุการ	3.88	0.88	3.88	0.88	4.00	1.17	3.67	1.17
1.2 การกำหนดแผนการตรวจสอบ	3.80	0.70	3.80	0.70	4.00	0.70	3.80	0.70
1.3 การกำหนดสิ่งที่ต้องการตรวจสอบ								
1.3.1 การตรวจสอบความเหมาะสมของระบบประเมินภายในของสถานศึกษา	4.08	0.58	4.08	0.58	4.00	0.70	4.00	0.70
1.3.2 การตรวจสอบผลการประเมินสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.20	0.70	4.20	0.70	4.13	0.88	4.13	0.88
1.4 การกำหนดกรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบ	4.00	0.70	4.00	0.70	4.00	0.70	4.00	0.70
1.5 การกำหนดเครื่องมือตรวจสอบ	4.00	1.17	4.13	0.88	4.00	1.17	4.13	0.88



ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นพิจารณา	ความเหมาะสม (n=7)		ความเป็นไปได้ (n=7)		ความชัดเจน (n=7)		ความง่ายต่อการนำไปใช้ (n=7)	
	Mdn	IR	Mdn	IR	Mdn	IR	Mdn	IR
2.กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ								
2.1 ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล								
2.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	4.20	0.70	4.20	0.70	4.20	0.70	4.20	0.70
2.1.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	4.13	0.88	4.13	0.88	4.13	0.88	4.13	0.88
2.2 ระบบข้อมูลสารสนเทศ								
2.2.1 การออกแบบฐานข้อมูล								
1) ข้อมูลสารสนเทศระดับสถานศึกษา	4.63	0.88	4.63	0.88	4.63	0.88	4.63	0.88
2) ข้อมูลสารสนเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา	4.33	1.17	4.33	1.17	4.33	1.17	4.33	1.17
2.2.2 การประมวลผลข้อมูล	4.80	0.70	4.20	0.70	4.20	0.70	4.20	0.70
3. การรายงานผลการตรวจสอบ	3.88	0.88	4.20	0.70	4.13	0.88	4.20	0.70
-จุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุงในเรื่องของการประเมินของสถานศึกษาและคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา								
4. ระบบสนับสนุนและพัฒนา								
4.1 การกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา	3.33	1.17	3.33	1.17	3.25	1.75	3.25	1.75
4.2 การปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษา	3.88	0.88	3.67	1.17	3.25	1.75	3.33	1.17

จากผลการตรวจสอบคุณลักษณะที่สำคัญของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา  
 ขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา สรุปได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้อง  
 กันว่า คุณลักษณะที่สำคัญในองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ กระบวนการ/  
 ระบบตรวจสอบ ผลผลิต/ระบบรายงานผล มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และ  
 ความง่ายต่อการนำไปใช้ในระดั้มาก ส่วนในระบบสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา มีความคิด  
 เห็นไม่สอดคล้องกัน ได้ปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมโดยให้ข้อเสนอแนะว่า  
 ในระบบสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา ควรมีการกำหนดผู้พัฒนาสถานศึกษา และในเรื่องของ  
 การกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ควรมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น

### 1.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา  
 ขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา จากการระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า วัตถุประสงค์  
 เนื้อหาและกิจกรรมโดยรวมในเอกสารคู่มือมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้อ มีความชัดเจน  
 และง่ายต่อการนำไปใช้และผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในรายละเอียดของเนื้อหาใน  
 ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา มีดังนี้คือ

#### 1. ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ

1.1 การกำหนดผู้ตรวจสอบ ควรกำหนดเป็นคณะผู้ตรวจสอบพร้อมกับคุณสมบัติ เช่น  
 คุณสมบัติของประธาน กรรมการ และเลขานุการ ว่าควรมีคุณสมบัติอย่างไร ซึ่งประธานควร  
 กำหนดให้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเป็นผู้บริหารไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีประสบการณ์ใน  
 ด้านการประเมินสถานศึกษา เป็นต้น และควรกำหนดบทบาทหน้าที่ แต่ไม่จำเป็นต้องกำหนด  
 จำนวนคณะกรรมการในแต่ละคณะขึ้นอยู่กับการบริหารงานของเขตพื้นที่การศึกษาว่าความเหมาะสม  
 ควรเป็นเท่าใด ควรจัดให้มีความยืดหยุ่น แต่ไม่ควรเกิน 3-5 คน (2 คน)

1.2 คณะกรรมการนั้นควรเป็นสมาชิกในคณะผู้บริหารของสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ  
 โรงเรียน/ผู้ช่วย คณะกรรมการสถานศึกษาหรือชุมชนถ้าเป็นไปได้) เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย  
 (1 คน)

1.3 รูปแบบของการกำหนดผู้ตรวจสอบอาจทำเป็นหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ผู้ตรวจสอบ  
 เรื่องหลักสูตรจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องหลักสูตรและเป็นที่ยอมรับ หรือการบริหารจัดการก็ต้อง  
 เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ (2 คน)

1.4 การกำหนดจำนวนคนนั้นควรกำหนดกว้าง ๆ เช่น ไม่น้อยกว่า 2 คน เป็นต้น  
 (1 คน)

1.5 ควรระบุคุณสมบัติของคณะผู้ตรวจสอบว่าเชี่ยวชาญด้านใดบ้าง เช่น การบริหาร วัสดุ หลักสูตรและควรไปเป็นทีม ( 1 คน)

1.6 แผนการตรวจสอบ คณะผู้ตรวจสอบควรกำหนดแผนการตรวจสอบด้วยว่าจะเข้า ตรวจสอบสถานศึกษาในช่วงใด ใช้ระยะเวลาเท่าใด ใครเป็นผู้ดำเนินการประสานงาน ซึ่งทั้งหมด อยู่ในแผนการตรวจสอบ ( 1 คน)

1.7 การกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบในเรื่องของผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ควรกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ สมศ.เพื่อไม่ให้สถานศึกษาสับสนที่จะต้องทำ หลายเกณฑ์ ดังนั้นจึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ของเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นมาอีก ( 3 คน)

## 2. ระบบสนับสนุนและพัฒนา

2.1 ในขั้นตอนของการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาควรตั้งผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและนักวิชาการ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ ด้วยว่าควรมีแผนการดำเนินการอย่างไร ( 2 คน)

2.2 ก่อนที่จะกำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาควรกำหนดผู้พัฒนา สถานศึกษาให้ชัดเจนว่าจะให้ใครเข้าไปพัฒนาสถานศึกษา มีคุณสมบัติอย่างไร จะเข้าไปอย่างไร และมีการติดตามอย่างไร ( 5 คน)

จากผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และคู่มือการใช้ระบบ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการ ปรับปรุง แก้ไข ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคู่มือการใช้ระบบ ให้มี คุณภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

สำหรับคู่มือการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร เขตพื้นที่การศึกษา ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นและได้ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนั้น ประกอบด้วยเอกสาร 2 เล่ม มีสาระโดยสรุปดังนี้ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวกง)

เล่มที่ 1 ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขต พื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของ ระบบ หลักการของระบบ องค์ประกอบของระบบ และรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งเป็น คู่มือที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือผู้ใช้ระบบ นำไปศึกษาและวางแผน ดำเนินการตามระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่ การศึกษา ที่พัฒนาขึ้น

เล่มที่ 2 แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเอกสารสำหรับผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การ ศึกษาใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ กรอบการตรวจสอบ เกณฑ์การตรวจสอบ เครื่องมือตรวจสอบ ประกอบด้วย

1. แบบตรวจสอบความเหมาะสมของระบบประเมินภายในของสถานศึกษา
2. ตัวอย่างเครื่องมือตรวจสอบสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้
3. ตัวอย่าง แบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษารายงานการประเมินตนเอง (SAR)
4. แบบบันทึกข้อมูลระหว่างการตรวจสอบความเหมาะสมของระบบประเมินภายในของสถานศึกษา
5. แบบบันทึกข้อมูลระหว่างการตรวจสอบสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

### ตอนที่ 1.3 ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และการรายงานผล

การพัฒนาระบบระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และการรายงานผล สร้างขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แนวคิดมาพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการรายงานผล มีรายละเอียดดังนี้

#### 1.3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการรายงานผล ได้แนวคิดว่า สารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการสำหรับการส่งเสริมสถานศึกษาควรเป็นสารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ควรมีการสรุปคุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู คุณภาพด้านผู้บริหารโดยรวม จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพชุมชน หลักสูตรท้องถิ่น ระบบประเมินของสถานศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาได้ตามความต้องการที่แท้จริง

นำผลที่ได้จากการศึกษาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปและทำการกำหนดลักษณะของสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการรายงานผล มีรายละเอียดดังนี้

1. สารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลที่ตั้ง ขนาดของสถานศึกษา วิทยุทัศน์ จำนวนบุคลากร (จำนวนครู อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นครู ระยะเวลาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ความสามารถพิเศษ เป็นต้น) จำนวนผู้เรียน (จำนวนผู้เรียนทั้งหมดแยกชาย -หญิง จำนวนผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นแยกชาย-หญิง จำนวนผู้เรียนที่ศึกษาต่อ เป็นต้น) ลักษณะชุมชนได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจ)
2. สารสนเทศแสดงผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบการประเมิน ภายในของสถานศึกษา จำนวน 14 ด้าน
3. สารสนเทศแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้
4. จุดเด่น จุดที่ควรที่พัฒนา ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาในด้านความเหมาะสมของระบบประเมินภายในของสถานศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

### i.3.2 ผลตรวจสอบคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาและการรายงานผล

การตรวจสอบคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา และการรายงานผล ได้ดำเนินการตรวจสอบอยู่ในการตรวจสอบคุณลักษณะที่สำคัญในองค์ประกอบของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ใน 4 ด้านคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความชัดเจน และด้านความง่ายต่อการนำไปใช้

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณภาพของระบบข้อมูลสารสนเทศในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น

**ตารางที่ 7** คำมัธยฐานและพิสัยควอไทล์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และ ความง่ายต่อการนำไปใช้ของระบบข้อมูลสารสนเทศตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นพิจารณา	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความชัดเจน		ความง่ายต่อการนำไปใช้	
	Mdn	IR	Mdn	IR	Mdn	IR	Mdn	IR
1. ระบบข้อมูลสารสนเทศ								
1.1 การออกแบบฐานข้อมูล								
1) ข้อมูลสารสนเทศระดับสถานศึกษา	4.63	0.88	4.63	0.88	4.63	0.88	4.63	0.88
2) ข้อมูลสารสนเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา	4.33	1.17	4.33	1.17	4.33	1.17	4.33	1.17
1.2 การประมวลผลข้อมูล	4.80	0.70	4.20	0.70	4.20	0.70	4.20	0.70

IR < 1.50 มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

**ระยะที่ 2** ผลการทดลองใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

การนำเสนอผลการทดลองใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการนำไปใช้ในสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียนคือ โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อทดลองใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ตรวจสอบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 3 ชุด เป็นผู้ทดลองใช้กับสถานศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน และ จะทำการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาใน 2 ส่วนคือ (1) ความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาจำนวน 14 ด้าน โดยสถานศึกษาจะต้องทำการประเมินตนเองตามแบบตรวจสอบที่ ผู้ตรวจสอบจัดส่งให้ก่อนที่ผู้ตรวจสอบจะทำการตรวจสอบ และ (2) ผลการตรวจสอบสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาจำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ โดยสถานศึกษาจะต้องทำการประเมินตนเอง และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ให้กับผู้ตรวจสอบ ก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูลจริง และผลที่ได้จากการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจาก ทั้ง 2 ส่วนจะเป็นผลที่นำมาจัดทำเป็นรายงานเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป ผลการทดลองใช้จะนำเสนอโดยแยกการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนคือ

1. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา
2. ผลการตรวจสอบสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของสถานศึกษาต่อการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

4. ผลการสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา แยกตามความต้องการพัฒนาของแต่ละสถานศึกษา

### ตอนที่ 2.1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกนำเสนอดัชนีความสอดคล้องของผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินระหว่างผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนที่สองเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา จำนวน 14 ด้าน ทำโดยให้สถานศึกษาทำการประเมินตนเองเกี่ยวกับการวางระบบการประเมินภายในของสถานศึกษาก่อนแล้วผู้ตรวจสอบจะได้ทำการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และดูความแตกต่างของผลการตรวจสอบ ผลที่ได้จากการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจะนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำรายงานเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำการสนับสนุนและพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีการพิจารณาความสอดคล้องของผลการตรวจสอบระหว่างผู้ตรวจสอบที่ทำการตรวจสอบใน โรงเรียน ทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 8 ดัชนีความสอดคล้องของผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาระหว่างผู้ตรวจสอบของโรงเรียน ทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 โดยภาพรวมพบว่า ดัชนีความสอดคล้องของผู้ตรวจสอบทั้งหมดมีความสอดคล้องกันสูงมีค่า 0.87 0.89 และ 0.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของผู้ตรวจสอบของโรงเรียน ทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 มีค่าระหว่าง 0.78 – 1.00 0.75 – 1.00 และ 0.78 – 1.00

ตารางที่ 8 ดัชนีความสอดคล้องของผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาระหว่างผู้ตรวจสอบ

รายการ	โรงเรียนทดลอง1						โรงเรียนทดลอง2					โรงเรียนทดลอง3						
	ผู้ตรวจสอบ (คนที่)					ผล	ผู้ตรวจสอบ (คนที่)				ผล	ผู้ตรวจสอบ (คนที่)					ผล	
	1	2	3	4	5		1	2	3	4		1	2	3	4	5		
1.การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	3	4	3	3	3	0.90	2	3	2	3	0.83	3	3	3	4	3	0.90	
2.การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินฯ	4	5	2	3	3	0.78	3	3	2	3	0.88	5	4	3	3	3	0.78	
3.การมีส่วนร่วมในการจัดทำกาประเมินภายใน	3	4	3	2	3	0.88	2	4	3	3	0.83	5	4	4	4	4	0.90	
4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน	4	4	3	3	3	0.85	4	4	3	3	0.83	4	3	3	3	4	0.85	
5.การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน	4	5	3	3	3	0.81	3	4	3	3	0.88	5	5	4	4	4	0.85	
6.การกำหนดกรอบการประเมิน	3	4	3	3	3	0.91	3	4	3	3	0.88	5	4	4	4	5	0.85	
7.การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	3	5	3	3	3	0.80	4	4	3	3	0.83	4	4	4	4	4	1.00	
8.การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	2	2	2	2	2	1.00	2	4	2	2	0.75	4	2	2	3	2	0.78	
9.การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล	4	4	3	3	3	0.85	4	4	3	3	0.83	5	4	4	3	4	0.88	
10.การเก็บรวบรวมข้อมูล	3	3	3	2	2	0.85	3	4	3	3	0.88	5	5	4	4	4	0.85	
11.การวิเคราะห์ข้อมูล	5	4	5	3	4	0.88	5	3	3	3	0.75	5	5	4	4	4	0.85	
12.การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน	4	5	3	4	4	0.88	2	4	2	2	0.75	5	5	4	4	4	0.85	
13.การรายงานผลการประเมิน	3	3	2	2	2	0.85	3	3	3	3	1.00	4	4	4	4	3	0.90	
14.การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา	3	5	3	3	3	0.80	2	4	2	2	0.75	5	5	4	4	4	0.85	
	รวม					0.87						0.89						0.91



ตารางที่ 9 ผลการประเมินตนเองโดยภาพรวมของ โรงเรียนทดลอง 1 พบว่า ผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 2.67$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ 7 รายการ ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบโดยภาพรวม พบว่า การวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 3.21$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ 2 รายการคือ การกำหนดเครื่องมือในการประเมินและการรายงานผลการประเมิน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างผลการประเมิน พบว่า ได้ผลเหมือนกัน 9 รายการและแตกต่างกัน 5 รายการ โดยผู้ตรวจสอบให้ผลการตรวจสอบสูงกว่าการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกรายการ

ผลการประเมินตนเองโดยภาพรวมของ โรงเรียนทดลอง 2 พบว่า ผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 3.18$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับพอใช้ 2 รายการ ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบโดยภาพรวมพบว่าการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 3.03$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับพอใช้ 4 รายการคือ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างผลการประเมิน พบว่า ได้ผลเหมือนกัน 13 รายการและแตกต่างกัน 1 รายการ โดยผู้ตรวจสอบให้ผลการตรวจสอบต่ำกว่าการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกรายการ

ผลการประเมินตนเองโดยภาพรวมของ โรงเรียนทดลอง 3 พบว่า ผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับดีมาก ( $\bar{X} = 3.56$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบโดยภาพรวม พบว่า การวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ( $\bar{X} = 3.94$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีถึงดีมาก มีด้านการกำหนดเครื่องมือในการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{X} = 2.60$ ) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างผลการประเมิน พบว่า มีความเหมือนกัน 10 รายการ และแตกต่างกัน 4 รายการ โดยผู้ตรวจสอบให้ผลการตรวจสอบสูงกว่าการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกรายการ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาประเมินตนเองและโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

เนื้อหา	โรงเรียนทดลอง 1					โรงเรียนทดลอง 2					โรงเรียนทดลอง 3				
	โรงเรียนประเมินตนเอง (n=28)		ผู้ตรวจสอบ (n=5)		ค่า t	โรงเรียนประเมินตนเอง (n=13)		ผู้ตรวจสอบ (n=4)		ค่า t	โรงเรียนประเมินตนเอง (n=20)		ผู้ตรวจสอบ (n=5)		ค่า t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	2.21	0.87	3.20	0.44	2.43*	2.31	1.10	2.50	0.57	0.45	3.70	0.97	3.60	0.44	0.20
2.การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินฯ	1.89	0.84	3.40	1.14	3.48*	2.77	1.23	2.75	0.50	0.04	3.70	1.21	3.60	0.89	0.17
3.การมีส่วนร่วมในการจัดทำกรประเมินภายใน	3.00	1.30	3.00	0.70	0.00	3.62	1.38	3.00	0.81	0.83	4.20	1.05	4.20	0.44	0.00
4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน	3.00	1.33	3.40	0.54	1.13	3.45	1.33	3.50	0.57	0.05	3.45	1.19	3.40	0.54	0.90
5.การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน	3.64	1.25	3.60	0.89	0.07	3.62	1.32	3.25	0.50	0.82	4.20	1.24	4.40	0.54	0.34
6.การกำหนดกรอบการประเมิน	3.39	1.42	3.20	0.44	0.57	3.31	1.18	3.25	0.50	0.14	3.50	1.43	4.40	0.54	2.23*
7.การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	3.14	1.23	3.40	0.89	0.44	2.85	1.21	3.50	0.57	1.02	3.55	1.19	4.00	0.00	1.69
8.การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	1.96	1.17	2.00	0.00	0.16	2.38	1.19	2.50	1.00	0.17	2.85	0.93	2.60	0.89	0.54
9.การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล	1.93	0.97	3.40	0.54	3.24*	3.31	1.37	3.50	0.57	0.40	2.95	1.27	4.00	0.70	2.46*
10.การเก็บรวบรวมข้อมูล	2.18	1.24	2.60	0.54	1.23	3.23	1.30	3.25	0.50	0.40	3.30	1.17	4.40	0.54	2.01*
11.การวิเคราะห์ข้อมูล	2.46	1.23	4.00	0.70	3.91*	3.23	1.64	3.50	1.00	0.39	3.15	1.34	4.40	0.54	2.00*
12.การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน	2.71	1.43	4.00	0.70	3.08*	3.15	1.34	2.50	1.00	0.89	3.75	1.29	4.40	0.54	1.08
13.การรายงานผลการประเมิน	2.39	1.19	2.40	0.54	0.01	3.38	1.44	3.00	0.00	0.35	3.45	1.35	3.80	0.44	0.36
14.การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาฯ	3.43	1.47	3.40	0.89	0.05	3.92	1.44	2.50	1.00	1.82*	4.10	1.33	4.40	0.54	0.48
รวม	2.67	0.89	3.21	0.54	1.81	3.18	1.04	3.03	0.47	0.27	3.56	0.90	3.94	0.38	0.90

\* P < .05

สำหรับผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบเกี่ยวกับการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา พบว่า แต่ละสถานศึกษามีรายการที่อยู่ในระดับพอใช้ ที่ควรได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเพิ่มเติมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นแตกต่างกัน และคณะผู้ตรวจสอบได้ให้ข้อสรุปเพิ่มเติมในแต่ละด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โรงเรียนทดลอง 1 มีรายการที่อยู่ในระดับพอใช้ 2 รายการ คือ

1. การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน มีจุดตรวจ 6 รายการ ไม่ผ่าน 3 รายการสอดคล้องกัน คือ (1) มีการสร้างเครื่องมือขึ้นใหม่ตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือ (2) มีการหลอมรวมเครื่องมือที่วัดในเรื่องเดียวกันมาพัฒนา/ปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน (3) มีการใช้เครื่องมือชุดเดียวกันเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

2. การรายงานผลการประเมิน มีจุดตรวจ 6 รายการ ไม่ผ่าน 3 รายการสอดคล้องกัน คือ (1) มีการอธิบายเพื่อเชื่อมโยงเงื่อนไขปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว (2) มีการจัดทำรายงานผลการประเมินให้เหมาะสมกับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม (3) มีการเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับทราบข้อมูลร่วมกัน

โรงเรียนทดลอง 2 มีรายการที่อยู่ในระดับพอใช้ 4 รายการ คือ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร มีจุดตรวจ 6 รายการ ไม่ผ่าน 3 รายการสอดคล้องกัน คือ (1) เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาไปศึกษาดูงานด้านการประเมินภายในจากแหล่งการเรียนรู้ภายนอก (2) มีการจัดส่งบุคลากรให้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) มีการจัดหาเอกสาร/หนังสือ/วิดีโอ ฯลฯ เกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษาสำหรับให้บุคลากรใช้ ค้นคว้าหาความรู้อย่างเพียงพอ

2. การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน มีจุดตรวจ 6 รายการ ไม่ผ่าน 3 รายการสอดคล้องกัน คือ (1) มีการสร้างเครื่องมือขึ้นใหม่ตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือ (2) มีการหลอมรวมเครื่องมือที่วัดในเรื่องเดียวกันมาพัฒนา/ปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน (3) มีการใช้เครื่องมือชุดเดียวกันเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

3. การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน มีจุดตรวจ 6 รายการ ไม่ผ่าน 3 รายการสอดคล้องกัน คือ (1) คณะกรรมการ/คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้คำปรึกษาแนะนำการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (2) มีการตรวจสอบความถูกต้องนำเชื่อถือของกระบวนการประเมินและผลการประเมิน (3) มีการวางแผนการตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมินเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

4. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา มีจุดตรวจ 6 รายการ ไม่ผ่าน 3 รายการสอดคล้องกัน คือ (1) การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา (2) นำผลการประเมินไปวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ได้ผลตามรายงานการประเมินและแนวทางแก้ไข (3) นำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาในจุดที่เป็นจุดเด่นให้มากขึ้น

โรงเรียนทดลอง 3 ไม่มีรายการที่อยู่ในระดับพอใช้หรือควรปรับปรุง

## ตอนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ทำโดยให้สถานศึกษาทำการประเมินตนเอง และจัดทำรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาทำการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ผลที่ได้จากการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจะนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำรายงานเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต่อไป ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการประเมินตนเองของ โรงเรียนทดลอง 1 โดยรวมพบว่า คุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน อยู่ในระดับพอใช้ 5 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 6 14 22 และ 25 ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบ พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ 5 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 5 6 22 และ 25 ได้ผลเหมือนกันระหว่างผลการประเมินตนเองของสถานศึกษากับผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจำนวน 12 รายการและแตกต่างกัน 2 รายการ โดยผู้ตรวจสอบให้ผลการตรวจสอบสูงกว่าสถานศึกษาประเมินตนเอง 1 รายการ และสถานศึกษาประเมินตนเองสูงกว่าผู้ตรวจสอบตรวจสอบ 1 รายการ

ผลการประเมินตนเองของ โรงเรียนทดลอง 2 โดยรวมพบว่า คุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน อยู่ในระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 5 ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบ พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ 5 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 5 6 22 และ 25 ได้ผลเหมือนกันระหว่างผลการประเมินตนเองของสถานศึกษากับผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจำนวน 10 รายการและแตกต่างกัน 4 รายการ โดยผู้ตรวจสอบให้ผลการตรวจสอบต่ำกว่าสถานศึกษาประเมินตนเอง

ผลการประเมินตนเองของ โรงเรียนทดลอง 3 โดยรวมพบว่า คุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน อยู่ในระดับพอใช้ 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 5 9 และ 25 ผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบ พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 5 9 และ 25 ได้ผลเหมือนกันระหว่างผลการประเมินตนเองของสถานศึกษากับผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจำนวน 12 รายการ และแตกต่างกัน 2 รายการ โดยผู้ตรวจสอบให้ผลการตรวจสอบสูงกว่าสถานศึกษาประเมินตนเอง 1 รายการ และสถานศึกษาประเมินตนเองสูงกว่าผู้ตรวจสอบตรวจสอบ 1 รายการ

ตารางที่ 10 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษากับผลการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบ และความแตกต่างระหว่างผลการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา  
ตามมาตรฐานการศึกษา

มาตรฐาน	โรงเรียนทดลอง 1					โรงเรียนทดลอง 2					โรงเรียนทดลอง 3				
	ร.ร.ประเมินตนเอง		ผู้ตรวจสอบ(n=5)		ความแตกต่าง	ร.ร.ประเมินตนเอง		ผู้ตรวจสอบ(n=4)		ความแตกต่าง	ร.ร.ประเมินตนเอง		ผู้ตรวจสอบ(n=5)		ความแตกต่าง
	ระดับ	ผล	ระดับ	ผล		ระดับ	ผล	ระดับ	ผล		ระดับ	ผล	ระดับ	ผล	
ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 4	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	2	พอใช้	แตกต่างกัน	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 5	3	ดี	2	พอใช้	แตกต่างกัน	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 6	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	2	พอใช้	แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 9	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 10	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 12	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
ด้านครูผู้สอน มาตรฐานที่ 22	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	2	พอใช้	แตกต่างกัน	3	ดี	2	พอใช้	แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 24	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 13	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 14	2	พอใช้	3	ดี	แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 18	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 20	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	3	ดี	ไม่แตกต่างกัน
มาตรฐานที่ 25	2	พอใช้	2	พอใช้	ไม่แตกต่างกัน	3	ดี	2	พอใช้	แตกต่างกัน	2	พอใช้	3	ดี	แตกต่างกัน

### ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของสถานศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบ สถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

หลังจากที่ผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาได้ทำการตรวจสอบสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาจะทำการประเมินคุณภาพการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบอีกทีหนึ่ง ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของสถานศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 มีความคิดเห็นต่อการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.06$  และ 4.39 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 มีรายการที่เห็นด้วยในลำดับแรกคือ การเปิดโอกาสให้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติม รองลงมาคือข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนางานของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

เนื้อหา	โรงเรียนทดลอง 1 (n = 20 )			โรงเรียนทดลอง 2 (n = 15)			โรงเรียนทดลอง 3 (n = 13)		
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1.จำนวนผู้ตรวจสอบสถานศึกษามีความเหมาะสม	3.75	0.44	มาก	3.93	0.59	มาก	4.23	0.72	มาก
2.จำนวนวันที่ใช้ในการตรวจสอบมีความเหมาะสม	3.85	0.36	มาก	3.60	0.56	มาก	3.77	0.59	มาก
3.คุณสมบัติของคณะผู้ตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ	3.95	0.39	มาก	4.07	0.79	มาก	4.38	0.50	มาก
4.กระบวนการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ	3.95	0.51	มาก	4.07	0.79	มาก	4.38	0.50	มาก
5.การสรุปผลการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ	3.90	0.30	มาก	4.00	0.75	มาก	4.31	0.48	มาก
6.การเปิดโอกาสให้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.61	มาก	4.77	0.43	มากที่สุด
7.ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา	4.20	0.52	มาก	4.27	0.59	มาก	4.69	0.48	มากที่สุด
8.ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา	4.15	0.58	มาก	4.20	0.77	มาก	4.54	0.51	มากที่สุด
9.ความพึงพอใจต่อระบบการตรวจสอบ	3.85	0.58	มาก	3.93	0.70	มาก	4.38	0.50	มาก
10.การยอมรับในผลการตรวจสอบ	4.00	0.56	มาก	4.07	0.70	มาก	4.46	0.51	มาก
รวม	4.06	0.28	มาก	4.06	0.47	มาก	4.39	0.40	มาก

## ตอนที่ 2.4 ผลการสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาแล้ว ได้มีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้ตรวจสอบ ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา และนำเสนอประเด็นให้สถานศึกษาพิจารณาเลือกแนวทางที่ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนา ตามความต้องการของสถานศึกษาเป็นอันดับแรก และส่งข้อมูลกลับมาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาตนเองสำหรับสถานศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและจะมีการติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษาต่อไป สำหรับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 12 การส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาในด้านการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษามีวิธีการส่งเสริม คือ การจัดทำเอกสารคู่มือ การอบรม/สัมมนา การนิเทศ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 12 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาด้านการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา

รายการ	วิธีการส่งเสริม			
	จัดทำเอกสารคู่มือ	อบรม/สัมมนา	นิเทศ	เครือข่ายการเรียนรู้
1.การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร	✓	✓	✓	✓
2.การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินฯ	✓	✓	✓	
3.การมีส่วนร่วมในการจัดทำการประเมินภายใน		✓		
4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน	✓	✓		
5.การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน	✓	✓		
6.การกำหนดกรอบการประเมิน	✓	✓		
7.การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	✓	✓		
8.การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	✓	✓		
9.การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล	✓	✓		
10.การเก็บรวบรวมข้อมูล	✓	✓		
11.การวิเคราะห์ข้อมูล	✓	✓		
12.การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน	✓	✓	✓	
13.การรายงานผลการประเมิน	✓	✓	✓	
14.การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาฯ	✓	✓	✓	



ตารางที่ 13 การส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาด้านคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จากข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีวิธีการส่งเสริม คือ จัดทำเอกสารคู่มือ การอบรม/สัมมนา การนิเทศ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 13 แนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาด้านคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

รายการ	วิธีการส่งเสริม		
	จัดทำเอกสารคู่มือ	อบรม/สัมมนา	นิเทศ
1. การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด	✓	✓	✓
2. การวิจัยในชั้นเรียน	✓	✓	✓
3. การประเมินผลตามสภาพจริง	✓	✓	✓
4. การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ	✓	✓	✓
5. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓
6. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	✓	✓	✓
7. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	✓	✓	✓
8. การบริหารเชิงระบบ	✓	✓	✓

จากผลการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบเกี่ยวกับ การตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา และผลการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน พบว่า โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 มีจุดที่ควรพัฒนา ปรากฏผลดังตารางที่ 14 – 15 ดังนี้

ตารางที่ 14 ตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนทดลอง 1 มีจุดที่ควรพัฒนา 2 ด้าน โรงเรียนทดลอง 2 มีจุดที่ควรพัฒนา 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 14 สรุปผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา

รายการ	ร.ร.ทดลอง 1	ร.ร.ทดลอง 2	ร.ร.ทดลอง 3
1.การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร		✓	
2.การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินฯ			
3.การมีส่วนร่วมในการจัดทำกาประเมินภายใน			
4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน			
5.การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน			
6.การกำหนดกรอบการประเมิน			
7.การกำหนดเกณฑ์การประเมิน			
8.การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	✓	✓	
9.การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล			
10.การเก็บรวบรวมข้อมูล			
11.การวิเคราะห์ข้อมูล			
12.การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน		✓	
13.การรายงานผลการประเมิน	✓		
14.การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาฯ		✓	

ตารางที่ 15 การตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน พบว่า โรงเรียนทดลอง 1 มีจุดที่ควรพัฒนา 6 เรื่อง โรงเรียนทดลอง 2 มีจุดที่ควรพัฒนา 8 เรื่อง โรงเรียนทดลอง 3 มีจุดที่ควรพัฒนา 8 เรื่อง มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 15 สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน

รายการ	ร.ร.ทดลอง 1	ร.ร.ทดลอง 2	ร.ร.ทดลอง 3
1. การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด		✓	✓
2. การวิจัยในชั้นเรียน	✓	✓	✓
3.การประเมินผลตามสภาพจริง	✓	✓	✓
4.การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ	✓	✓	✓
5.การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓
6.การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	✓	✓	✓
7. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	✓	✓	✓
8.การบริหารเชิงระบบ	✓	✓	✓

สำนักงานเขตพื้นที่ได้แจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ และสถานศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน ได้เลือกทำการพัฒนาเฉพาะเรื่องของคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐาน จากการประชุมระดมความคิดเห็น พบว่า ในเรื่องเกี่ยวกับการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ผู้ตรวจสอบซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ ได้ให้คำแนะนำกับสถานศึกษาในระหว่างการตรวจสอบทันทีว่า ควรปรับปรุงพัฒนาจุดไหน อย่างไร แต่ในบางเรื่องต้องให้การอบรม/ประชุมปฏิบัติการอย่างจริงจัง ดังตัวอย่างแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา (รายละเอียดอยู่ในคู่มือการใช้ระบบ เล่ม 1) (ตัวอย่าง)

#### ตัวอย่างแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา

(ตัวอย่าง 1) จัดทำเป็นสื่อเอกสาร/ชุดการเรียนรู้ สำหรับให้สถานศึกษาทำการศึกษาด้วยตนเอง เช่น ชุดเสริมสร้างศักยภาพการประเมินภายใน ชุดการวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

##### ชุดเสริมสร้างศักยภาพการประเมินภายใน

หน่วยที่ 1 การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 2 การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ความตรง (Validity)
2. ความเชื่อมั่น (Reliability)
3. อำนาจจำแนก (Discrimination)
4. ความยาก (Difficulty)

ตอนที่ 3 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินภายใน

ของสถานศึกษา

หน่วยที่ 2 แนวทางการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 แนวทางการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

- 1.1 ความสำคัญของการจัดทำรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา
- 1.3 แนวทางการเขียนรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา
- 1.4 องค์ประกอบของเนื้อหาในรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ตัวอย่างการเขียนรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา

(ตัวอย่าง 2) จัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับสถานศึกษา เป็นแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำไว้สำหรับให้สถานศึกษาเลือกอบรม/พัฒนาตามความต้องการของสถานศึกษาว่าต้องการที่จะพัฒนาในเรื่องอะไร โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดเตรียมบุคลากรสำหรับให้การฝึกอบรมตามหลักสูตรที่เปิดไว้พร้อมแล้ว ได้แก่

#### หลักสูตรการพัฒนาเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

##### 1. หลักการ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น จะต้องมีการประเมินผลซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งสถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดกรอบการประเมินและพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลผลการประเมินที่เชื่อถือได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ในฐานะที่เป็นหน่วยงานส่งเสริมการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จึงได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับช่วยให้สถานศึกษาทำการประเมินภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

##### 2. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

- 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายในของสถานศึกษา
- 2.2 เพื่อให้สามารถกำหนดกรอบการประเมินและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

3. รายละเอียดของหลักสูตร
  - 3.1 การเตรียมบุคลากรและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 3.2 ประเภทของเครื่องมือและการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
  - 3.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. เทคนิคการมีกอบรม การบรรยาย การอภิปราย ศึกษาใบความรู้
5. ระยะเวลาอบรม 1 วัน
6. กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในสถานศึกษา
7. การประเมินผล การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินผลการอบรม
8. ผู้รับผิดชอบ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพท.กทม.เขต 1

#### หลักสูตรการวิจัยในชั้นเรียน

1. หลักการ
 

ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง กลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนก็คือการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
2. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม
  - 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2 ตระหนักและเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3 สามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้
  - 2.4 สามารถนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนได้
3. รายละเอียดของหลักสูตร
  - 3.1 ความหมาย ความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.2 การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
  - 3.3 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
  - 3.4 การวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.5 การเขียนรายงานการวิจัย
4. เทคนิคการมีกอบรม การบรรยาย มีกปฏิบัติกร การนำเสนอผลงาน
5. ระยะเวลาอบรม 3 วัน (21 ชั่วโมง)
6. กลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนทุกรายวิชา
7. การประเมินผล แบบประเมินผลหลังการอบรม
8. ผู้รับผิดชอบ

การสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษาแยกเป็นรายสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

#### โรงเรียนทดลอง 1

จากผลการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบพบว่าสถานศึกษามีรายการที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ดังนี้

1. ด้านความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษา โรงเรียนทดลอง 1 มีรายการที่ควรพัฒนา 2 รายการคือ

- 1.1 การกำหนดเครื่องมือในการประเมินในเรื่อง (1) มีการสร้างเครื่องมือขึ้นใหม่ตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือ (2) มีการหลอมรวมเครื่องมือที่วัดในเรื่องเดียวกันมาพัฒนา/ปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน (3) มีการใช้เครื่องมือชุดเดียวกันเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

1.2 การรายงานผลการประเมินในเรื่อง (1) มีการอธิบายเพื่อเชื่อมโยงเงื่อนไขปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว (2) มีการจัดทำรายงานผลการประเมินให้เหมาะสมกับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม (3) มีการเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับทราบข้อมูลร่วมกัน

2. ด้านคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทดลอง 1 มีรายการที่ควรพัฒนาแยกเป็น ด้านผู้เรียน 1 รายการคือ ความประหยัดของผู้เรียน ด้านครูผู้สอน 6 รายการคือ การวิจัยในชั้นเรียน การประเมินผลตามสภาพจริง การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้านผู้บริหาร 1 รายการคือ การบริหารงานเชิงระบบ

### ผลการพัฒนาของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษารับทราบ และสถานศึกษาได้นำจุดที่ควรพัฒนาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่พบมาพัฒนาครู โดยสถานศึกษาได้ทำการพัฒนาตนเองใช้วิธีการนิเทศภายในโดยผู้บริหาร และคณะกรรมการพัฒนาศึกษภาพของสถานศึกษา และการพาคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาไปศึกษาดูงานในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน การบริหารสถานศึกษา เป็นต้น หลังจากที่สถานศึกษาได้ทำการพัฒนาตนเองโดยการนิเทศภายในแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและดูจากเอกสาร ปรากฏผลดังนี้

1. โรงเรียนทำการติดตามการปฏิบัติภารกิจจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้ใช้การนิเทศภายในโดยผู้บริหาร และคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและคณะกรรมการชุดเฉพาะกิจอีกหลายชุด มีการจัดทำแบบสำรวจ จำนวน 4 ฉบับแบ่งเป็น แบบสำรวจการพัฒนาดตนเองของครู-อาจารย์ (ปมพ.1) แบบสำรวจการปฏิบัติตามภารกิจจัดการเรียนการสอน (ปมพ.2) แบบสำรวจการปฏิบัติตามภารกิจช่วยเหลือดูแลนักเรียน (ปมพ.3) แบบสำรวจการปฏิบัติงานพิเศษตามที่ได้รับมอบหมาย (ปมพ.5) เพื่อให้ครูได้ทำการประเมินตนเอง หัวหน้ากลุ่มสาระประเมิน และประเมินโดยคณะกรรมการพิเศษที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำการพิจารณา และมีการกำหนดเกณฑ์โดยคณะกรรมการและแจ้งเกณฑ์การประเมินให้ครูทุกคนทราบ โดยทำการประเมินมาตั้งแต่ต้นภาคเรียน ขณะนี้ได้อยู่ในระหว่างเก็บผลการประเมินในครั้งที่ 3 และก่อนจบภาคเรียนที่ 1 จะมีการรายงานผลสรุป ซึ่งผลการประเมินของครูแต่ละคน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีผลการประเมินที่สูงขึ้นและครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อระบบการพัฒนาที่โรงเรียนจัดทำขึ้นนี้มาก และเห็นว่าการพัฒนาตามแนวทางนี้จะส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้และผลการประเมินที่ได้รับจะนำไปใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาครูในภาคเรียนต่อไป รายละเอียดผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีดังนี้

"ขณะนี้แนวทางส่งเสริมและพัฒนาของโรงเรียน เราจะใช้การนิเทศภายในโดยผู้บริหาร และคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดประชุมบุคลากรของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การติดตามผลการดำเนินการ ตอนนี้โรงเรียนได้ดำเนินการติดตามในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนเรามีแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการการเรียนการสอนซึ่งให้ครูใช้ประเมินตนเอง หัวหน้ากลุ่มสาระประเมิน และมีคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนประเมินซ้ำอีกทีหนึ่ง ซึ่งผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน"

คณะผู้บริหาร 1

"โรงเรียนได้ให้ครูทำแบบสำรวจตนเองในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนและมีคณะกรรมการหลายชุดร่วมประเมินด้วย ทำให้ครูต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีผลการประเมินการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น"

คณะผู้บริหาร 2

"ก็ขอระบบนี้เพราะมีความยุติธรรมดี และก็ได้พัฒนาตนเองในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลาไม่อยู่นิ่ง ต้องพยายามหาวิธีการสอน เนื้อหาการสอนใหม่ ๆ ตลอดเวลา การที่มีคนประเมินหลายฝ่ายก็ทำให้ได้รับคำแนะนำที่หลากหลาย เราก็นำมาใช้ในการปรับการเรียนการสอนของเรา"

คณะกรรมการ 1

"ที่ผ่านมาโรงเรียนได้มีการจัดอบรมครูอย่างต่อเนื่อง เช่นเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การประเมินภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารเป็นวิทยากร เป็นต้น สำหรับในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โรงเรียนได้เป็นโรงเรียนต้นแบบของ สกศ. และผู้บริหารได้พัฒนาครูในโรงเรียน และฝึกให้ครูในโรงเรียนเป็นวิทยากรร่วมและแสดงผลงานให้กับโรงเรียนอื่น ๆ อีก"

คณะกรรมการ 2

"การได้ทำการสำรวจตนเองทำให้มีการตื่นตัวที่จะพัฒนาอยู่ตลอดเวลา มีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มมากขึ้น มีการทำงานที่เป็นระบบเพิ่มมากขึ้น คิดว่าดีมาก..."

ครู-อาจารย์ 1

2. โรงเรียนจัดทำโครงการ ศึกษาดูงานคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพ เชียงใหม่- ลำพูน ระหว่างวันที่ 14 - 17 กรกฎาคม 2547 โดยจัดให้มีการศึกษาดูงานให้กับคณะกรรมการพัฒนา ศักยภาพ จำนวน 33 คน ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่เป็นแกนหลักในการดำเนินงานบริหารจัดการของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้มาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียน ผลที่ได้รับจากการไปศึกษาดูงาน พบว่า ครูได้รับความรู้ในเรื่องของการจัด การเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น และครูส่วนใหญ่เห็นว่าการดูงานในครั้งนี้เป็นการเปิดโลกทัศน์ของ ครูอย่างมาก เพราะเดิมคิดว่าโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่อยู่ในระดับมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับที่อยู่แล้ว การได้ไปดูงานทำให้ได้ความรู้อื่น ๆ ที่แตกต่าง สามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนางานได้มากรวม ถึงในเรื่องของระบบการบริหารงานของโรงเรียนซึ่งอาจใช้การบริหารโดยรูปแบบอื่นที่หลากหลาย มากขึ้น รายละเอียดผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีดังนี้

“ได้ความรู้เยอะเลย เป็นการเปิดโลกทัศน์เพราะปกติโรงเรียนไม่เคยได้ไปดูงานของโรงเรียนอื่นเลย ไปดูงานได้เห็นระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่ดี มีการกระจายอำนาจที่แท้จริง นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนตรงจุดนี้ได้แต่คงต้องดำเนินการในเทอมหน้า ครูทุกคนทำ SAR ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่สอนบทบาทเดียวไม่ต้องทำหน้าที่อื่น ๆ เช่น ธุรการเพราะโรงเรียนมีการจ้างบุคลากรภายนอกมาทำงานอื่น ๆ ทั้งหมด”

คณะผู้บริหาร 1

“ไปดูงานโรงเรียนได้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบเป็นทีม ร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนานักเรียนและมีการพัฒนาตนเองของครูอยู่ตลอดเวลา”

คณะผู้บริหาร 2

“ดูเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเขามอบหมายให้ครูดูแลคนละมาตรฐาน แล้วก็มาประชุมปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดว่าจะทำกันอย่างไร ทำวิธีนี้ได้ไหม เหมาะสมไหม และครูคนอื่นมีความเห็นอย่างไร ตรงนี้ก็คิดแต่ของที่โรงเรียนจะทำไม่เหมือนกัน ก็คิดว่าน่าจะนำบางสิ่งมาปรับกับโรงเรียนบ้าง เช่น....”

คณะกรรมการ 1

“การเรียนการสอนไม่แตกต่างกันนัก แต่ของเขามีการจ้างครูพิเศษมาสอนให้กับเด็กที่จัดแยกไว้เป็นห้อง ๆ ที่เป็นเด็กที่คัดแล้วและมีการสอนแบบเข้มข้น มีการไปเข้าค่ายเพื่อพัฒนานักเรียนโดยเฉพาะ....”

คณะกรรมการ 2

“ดีมาก เราอยู่โรงเรียนนี้ก็คิดว่าโรงเรียนของเราดีมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ แต่จริงๆ แล้วเมื่อไปดูโรงเรียนอื่นแล้วจะพบสิ่งที่ดีของโรงเรียนอื่นที่แตกต่าง จริง ๆ แล้วอยู่นานไปก็คิดแบบเดิม ๆ ได้ไปดูโรงเรียนอื่นเป็นการเปิดโลกทัศน์ที่ดีมาก ถ้ามีโอกาสก็ต้องไปดูงานอีก”

คณะกรรมการ 3

“โรงเรียนที่ไปดูงานจะสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกที่เป็นสถานที่และบุคคล กรณีที่เป็นสถานที่ที่ให้นักเรียนเรียนรู้ประจำ ทางโรงเรียนจะนำป้ายไปติดไว้ได้อย่างเปิดเผย ส่วนบุคคลที่มาช่วยสอนจะเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพที่เป็นวิชาเพิ่มเติมหรือศิษย์เก่าในรายวิชานั้น ๆ หรือผู้ปกครองที่มีความรู้ก็มาช่วยกัน”

คณะกรรมการ 4

จากการเก็บข้อมูลโดยการเก็บจากเอกสารเพิ่มเติมและการสัมภาษณ์ พบว่าผลที่ได้จากการประเมินตนเองและจากการไปศึกษาดูงานจะนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาตนเองและสถานศึกษาดังนี้

1. จะจัดให้มีห้องศูนย์ภาษาต่าง ๆ เช่น ศูนย์ภาษาจีน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น และจัดทำเอกสารแนะนำกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น ( 1 คน)
2. การดูแลนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน โดยการปรับใช้วิธีการแจกใบเหลืองและตัดคะแนน โดยกำหนดกติกาว่าได้ใบเหลืองกี่ครั้งถึงจะได้ใบแดงและมีบทลงโทษที่มากขึ้น เป็นต้น ( 2 คน)

3. การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยเน้นให้นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น คาดว่าในเทอมหน้าจะเชิญวิทยากรจากภายนอกเช่น ศิษย์เก่าหรือผู้ประกอบการที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ มาให้ความรู้กับนักเรียนมากขึ้น (1 คน)
4. ให้นักเรียนฝึกความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีส่วนช่วยในงานบริการ เช่น งานห้องสมุด งานด้านวิทยบริการ งานห้องพยาบาล ให้นักเรียนหมุนเวียนมาทำหน้าที่ดูแลห้องต่าง ๆ เหล่านี้ (1 คน)
5. การจัดการเรียนการสอนนักเรียนระดับ ม.ปลาย จะทดลองจัดห้อง จัดกลุ่มเรียนตามเป้าหมายชีวิตแทนการเลือกแผนการเรียน และจัดกิจกรรมชุมนุมรองรับเป้าหมายชีวิตของนักเรียนในกลุ่มนั้น ๆ คิดว่าน่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรม เห็นภาพได้ชัดเจน (1 คน)
6. การจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ให้นักเรียนอ่านตามระดับชั้นของอาคารอย่างน้อยได้ดูอาคารทุกอาคาร จะมีหนังสือให้นักเรียนได้อ่านโดยหนังสือจะมีหลากหลายประเภทเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่านมากขึ้น (2 คน)

## โรงเรียนทดลอง 2

จากผลการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบพบว่าสถานศึกษามีรายการที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ดังนี้

1. ด้านความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาโรงเรียนทดลอง 2 มีรายการที่ควรพัฒนา 4 รายการคือ
  - 1.1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในเรื่อง (1) เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาไปศึกษาดูงานด้านการประเมินภายในจากแหล่งการเรียนรู้ภายนอก (2) มีการจัดส่งบุคลากรให้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) มีการจัดหาเอกสาร/หนังสือ/วิดีโอ ฯลฯ เกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษาสำหรับให้บุคลากรใช้ค้นคว้าหาความรู้อย่างเพียงพอ
  - 1.2 การกำหนดเครื่องมือในการประเมินในเรื่อง (1) มีการอธิบายเพื่อเชื่อมโยงเงื่อนไขปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว (2) มีการจัดทำรายงานผลการประเมินให้เหมาะสมกับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม (3) มีการเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับทราบข้อมูลร่วมกัน
  - 1.3 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมินในเรื่อง (1) คณะกรรมการ/คณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้คำปรึกษาแนะนำการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (2) มีการตรวจสอบความถูกต้องน่าเชื่อถือของกระบวนการประเมินและผลการประเมิน (3) มีการวางแผนการตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมินเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง



1.4. การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาในเรื่อง (1) การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา (2) นำผลการประเมินไปวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ได้ผลตามรายงานการประเมินและแนวทางแก้ไข (3) นำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาในจุดที่เป็นจุดเด่นให้มากขึ้น

2. ด้านคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทดลอง 2 มีรายการที่ควรพัฒนาแยกเป็น ด้านผู้เรียน 1 รายการคือ การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ด้านครูผู้สอน 6 รายการคือ การวิจัยในชั้นเรียน การประเมินผลตามสภาพจริง การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านผู้บริหาร 1 รายการคือ การบริหารงานเชิงระบบ

### ผลการพัฒนาของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษารับทราบ และสถานศึกษาได้เลือกทำการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการพัฒนาทักษะและความสามารถภาษาอังกฤษเพื่อการบริการและได้เชิญวิทยากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 2 คน เพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูในสถานศึกษาจำนวน 3 คน ในระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2547 ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาการอบรม จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาทักษะและความสามารถภาษาอังกฤษเพื่อการบริการและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาได้ ผลที่ได้รับจากผู้เข้ารับการอบรมคิดว่า เนื้อหาการอบรมเป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดทำหลักสูตรเพราะตรงกับที่ผู้เข้ารับการอบรมต้องการอย่างแท้จริงและเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันดีทำให้มองเห็นวิธีการที่จะนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

“คิดว่าสามารถจัดทำหลักสูตรได้เพราะเดิมรับผิดชอบสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและในปีนี้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าดูแลสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) ซึ่งหลักการของการพัฒนาหลักสูตรก็คล้ายคลึงกัน แต่เท่าที่วิทยากรอธิบายขั้นตอนการจัดทำให้ทราบก็จะลองพยายามทำดูก่อน และจะเร่งส่งให้วิทยากรตรวจสอบก่อนที่จะนำมาใช้จริงเพราะคาดว่าจะเริ่มใช้จริงก็คงเป็นในภาคเรียนที่ 2

หัวหน้าหมวด

“ทำได้โดยเริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้นและมากำหนดสาระการเรียนรู้รายชั้น/รายปี ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้น/รายปี เขียนคำอธิบายรายวิชา กำหนดหน่วยการเรียนรู้รายปี/รายย่อยเข้าสู่ชั้นเรียนก็คือแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผล ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการทันทีค่ะเพราะต้องการใช้หลักสูตรให้เร็วที่สุด”

วิชาการ

“ก็ได้ แต่ตรงการกำหนดเนื้อหาอย่างที่ท่านวิทยากรบอกว่าจะต้องรู้ว่าจะมีเนื้อหาอะไรบ้าง ถ้าเรากำหนดไว้ 20 ชม.ก็ต้องมีเนื้อหาแต่ละเรื่องออกมาให้ชัดเจน สำหรับรายละเอียดของเนื้อหาต้องไปดูเนื้อหาในหนังสืออื่นๆ ประกอบ”

คณะผู้บริหาร

2. ความพึงพอใจต่อเนื้อหาการอบรม จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรมพบว่า มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาที่ได้รับการอบรมและเห็นว่าเนื้อหาการอบรมมีประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรอย่างมาก

3. ความพึงพอใจต่อวิทยากร จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรมพบว่า มีความพึงพอใจต่อวิทยากรและเห็นว่าวิทยากรมีความเป็นกันเองและวิทยากรมีเทคนิคการถ่ายทอดดีทำให้เข้าใจง่าย

“เราเชื่อมือศึกษานิเทศก์มาก และที่เขตพื้นที่การศึกษาส่งศึกษานิเทศก์มาช่วยในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนดีใจมาก”

วิชาการ

“ดีใจครับ มีศึกษานิเทศก์เข้ามาช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้ ศึกษานิเทศก์มีความเป็นกันเองดีมาก”

คณะผู้บริหาร

“ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์มาก อยากให้ศึกษานิเทศก์จากเขตพื้นที่การศึกษาเข้ามาโรงเรียนบ่อย ๆ และจัดอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง”

ครู - อาจารย์

4. การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรมพบว่า จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรและถ่ายทอดให้กับครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มีความรู้ และเข้าใจสามารถร่วมคิดร่วมพัฒนาหลักสูตร และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

“ก่อนอื่นคงต้องนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ครูในกลุ่มสาระรับรู้ เพื่อจะได้วางแผนร่วมกันตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร จนถึงการนำไปใช้จริงซึ่งอาจจะต้องปรับไปเรื่อย ๆ และได้ผลดีก็อาจทำในระดับชั้นอื่นอีก”

หัวหน้าหมวด

“ถ้าทำเสร็จแล้วอยากให้วิทยากรไปสังเกตการสอนในสถานการณ์จริง และให้ข้อเสนอแนะกับผู้สอน เพราะครูผู้สอนบางคนไม่ได้จบเอกภาษาอังกฤษก็อยากได้คำแนะนำเพิ่มเติม ในเรื่อง...”

คณะผู้บริหาร

### โรงเรียนทดลอง 3

จากผลการตรวจสอบสถานศึกษาโดยผู้ตรวจสอบพบว่าสถานศึกษามีรายการที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาดังนี้

1. ด้านความเหมาะสมของการวางระบบประเมินภายในของสถานศึกษาโรงเรียนทดลอง 3 มีผลการตรวจสอบอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

2. ด้านคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทดลอง 3 มีรายการที่ควรพัฒนาแยกเป็น ด้านผู้เรียน 1 รายการคือ การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ด้านครูผู้สอน 7 รายการคือ การวิจัยในชั้นเรียน การประเมินผลตามสภาพจริง การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านผู้บริหาร 1 รายการคือ การบริหารงานเชิงระบบ

#### ผลการพัฒนาของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษารับทราบ และสถานศึกษาได้เลือกทำการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาเป็นอันดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและได้เชิญวิทยากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 2 คน เพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ในระหว่างวันที่ 12 - 13 กรกฎาคม 2547 ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดพร้อมแนวทางการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด พบว่าผลการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ( $\bar{x} = 3.93$ )

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

รายการ	$\bar{X}$ (n = 44)	S.D.	ความหมาย
1. เนื้อหาการอบรมเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4.39	0.63	มาก
2. เนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม	4.24	0.65	มาก
3. เนื้อหาการอบรมมีความครอบคลุม	4.22	0.64	มาก
4. เนื้อหาการอบรมมีความน่าสนใจ	4.20	0.74	มาก
5. ความพึงพอใจต่อเนื้อหาการอบรม	4.18	0.76	มาก
6. กิจกรรมการอบรมที่จัดขึ้นช่วยให้ท่านเกิดความรู้	4.39	0.63	มาก
7. วิทยากรมีความรู้และประสบการณ์ในการบรรยาย	4.39	0.69	มาก
8. การใช้สื่อประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	3.96	0.74	มาก
9. การสร้างบรรยากาศในการอบรมมีความเหมาะสม	3.94	0.75	มาก
10. การจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาวิชามีความเหมาะสม	4.12	0.71	มาก
11. การใช้เวลาเหมาะสมกับเนื้อหา	4.27	0.72	มาก
12. เทคนิคการอบรม/การถ่ายทอดมีความเหมาะสม	4.16	0.70	มาก
13. ความชัดเจนในการบรรยาย	4.24	0.73	มาก
14. ท่านคิดว่าความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์	4.43	0.64	มาก
15. ท่านมีความมั่นใจในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.20	0.69	มาก
รวม	3.93	0.52	มาก

#### แนวทางการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

- พัฒนาปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดมากขึ้น และสามารถบูรณาการได้ (3 คน)
- นำไปทำเป็นแนวเขียนแผนการสอนและแนวให้ความรู้กับนักเรียน (2 คน)
- นำไปสอนในชั่วโมงเรียนให้มากที่สุดโดยฝึกให้นักเรียนคิดมากขึ้น (1 คน)
- นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (1 คน)

#### ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- เป็นการอบรมที่ให้ความรู้หลากหลายทำให้เกิดกระบวนการคิดมากกว่าเดิม ทั้งยังเป็นแนวทางจะนำไปพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดด้วย (1 คน)

หลังจากทำการอบรมได้มีการติดตามผลที่เกิดหลังจากครูได้เข้ารับการอบรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด พบว่าครูส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ได้จำนวน 14 แผน จากการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้พบว่า

การสอดแทรกให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดมากขึ้น ครูส่วนใหญ่สามารถบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

### ระยะที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

การนำเสนอผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งการนำเสนอผลการประเมินระบบออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 3.1 ผลการประเมินคุณภาพของระบบของกลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียนและผลสรุปรวม ตอนที่ 3.2 ผลการประเมินคุณภาพของระบบของกลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา ตอนที่ 3.3 ผลการประเมินคุณภาพของระบบของกลุ่มผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### ตอนที่ 3.1 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน และผลสรุปรวม

ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ของกลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษา โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 และผลสรุปรวม ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาของ โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 และผลสรุปรวม พบว่า

1. ด้านอรรถประโยชน์ ผลการประเมินคุณภาพของระบบในภาพรวม และเป็นรายสถานศึกษา พบว่ากลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษาของ โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 เห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษามีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการประเมินของสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับคุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ และมีส่วนช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาการประเมินของสถานศึกษา

2. ด้านความเป็นไปได้ ผลการประเมินคุณภาพระบบในภาพรวม และเป็นรายสถานศึกษา พบว่า กลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษา โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 เห็นด้วยในระดับมากกว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ใน

การดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้ สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย นำไปใช้ในการดำเนินงานได้จริง ให้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้และคุ้มค่ากับการลงทุน

3. ด้านความเหมาะสม ผลการประเมินคุณภาพระบบในภาพรวม และเป็นรายสถานศึกษา พบว่า กลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษา โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 เห็นด้วยในระดับมากกว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับระบบการบริหารและการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักการ แนวนโยบายตามแผนการศึกษาชาติ สอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/เขตพื้นที่การศึกษา และ สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

4. ด้านความถูกต้อง ผลการประเมินคุณภาพของระบบในภาพรวม และเป็นรายสถานศึกษา พบว่า กลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษา โรงเรียน ทดลอง 2 ทดลอง 3 เห็นด้วยในระดับมากกว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานในส่วนที่รับผิดชอบได้ มีความถูกต้องตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ สำหรับโรงเรียนทดลอง 1 เห็นด้วยในระดับปานกลางว่าระบบช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานในส่วนที่รับผิดชอบได้ ระบบมีความถูกต้องตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง สำหรับข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือเห็นด้วยในระดับมาก

5. ด้านความพึงพอใจ กลุ่มผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินของสถานศึกษา โรงเรียนทดลอง 1 ทดลอง 2 ทดลอง 3 มีความพึงพอใจต่อระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ยอมรับผลการตรวจสอบ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของสถานศึกษาได้จริง สามารถนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานในส่วนที่รับผิดชอบได้ ในระดับมาก

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาของผู้บริหาร/ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสถานศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน และผลสรุปรวม

รายการ	ร.ร.ทดลอง 1		ร.ร.ทดลอง 2		ร.ร.ทดลอง 3		สรุปรวม	
	$\bar{X}(n=16)$	SD	$\bar{X}(n=5)$	SD	$\bar{X}(n=16)$	SD	$\bar{X}(n=37)$	SD
<b>ด้านอรรถประโยชน์</b>								
1. ระบบการส่งเสริมการประเมิน มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของท่าน	4.25	0.57	4.40	0.89	4.40	0.51	4.35	0.58
2. ระบบช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการประเมินของสถานศึกษา	4.00	0.63	4.60	0.89	4.63	0.50	4.35	0.67
3. เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ การใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินคุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน	3.69	0.47	4.20	0.83	4.38	0.61	4.05	0.66
4. ระบบมีส่วนช่วยปรับปรุงและพัฒนาการประเมินของสถานศึกษา	4.06	0.44	4.20	0.83	4.63	0.50	4.32	0.58
<b>ด้านความเป็นไปได้</b>								
5. ระบบสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้	3.88	0.71	4.40	0.54	4.50	0.51	4.22	0.67
6. ระบบสามารถทำความเข้าใจได้	3.56	0.51	4.20	0.44	4.25	0.57	3.95	0.62
7. ระบบสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานได้จริง	3.75	0.68	4.40	0.54	4.31	0.60	4.08	0.68
8. ระบบให้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้	3.56	0.72	4.20	0.44	4.31	0.47	3.97	0.68
9. ระบบให้ข้อมูลสารสนเทศที่คุ้มค่ากับการลงทุน	3.63	0.61	4.20	0.44	4.31	0.47	4.00	0.62
<b>ด้านความเหมาะสม</b>								
10. ระบบมีความเหมาะสมกับการบริหารและการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	3.75	0.57	4.20	0.44	4.63	0.50	4.19	0.66
11. ระบบมีความสอดคล้องกับหลักการ แนวนโยบายตามแผนการศึกษาชาติ	3.81	0.40	4.20	0.44	4.69	0.47	4.24	0.59

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	ร.ร.ทดลอง 1		ร.ร.ทดลอง 2		ร.ร.ทดลอง 3		สรุปรวม	
	$\bar{X}(n=16)$	SD	$\bar{X}(n=5)$	SD	$\bar{X}(n=16)$	SD	$\bar{X}(n=37)$	SD
12. ระบบมีความสอดคล้องกับหลักการ แนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/เขตพื้นที่การศึกษา	3.87	0.34	4.20	0.44	4.56	0.51	4.22	0.53
13. ระบบมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	3.87	0.34	4.40	0.54	4.56	0.62	4.24	0.59
<b>ด้านความถูกต้อง</b>								
14. ระบบช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานในส่วนที่ท่านรับผิดชอบได้	3.38	0.50	4.20	0.44	4.50	0.51	3.97	0.72
15. ระบบมีความถูกต้องตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง	3.44	0.51	4.20	0.44	4.19	0.65	3.86	0.67
16. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ	3.63	0.71	4.40	0.54	4.38	0.50	4.05	0.70
<b>ด้านความพึงพอใจ</b>								
17. ท่านยอมรับผลการตรวจสอบอย่างน้อยเพียงใด	3.50	0.73	4.40	0.54	4.31	0.79	3.97	0.83
18. ท่านมีความพึงพอใจต่อระบบ	3.62	0.61	4.20	0.83	4.00	0.63	3.86	0.67
19. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของสถานศึกษาได้จริง	3.69	0.47	4.00	0.70	4.31	0.60	4.00	0.62
20. ท่านนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานในส่วนที่ท่านรับผิดชอบได้	3.69	0.47	4.00	0.70	4.25	0.68	3.97	0.64



ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา จากการประเมินรวมของทั้ง 3 โรงเรียนมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาควรทำอย่างต่อเนื่อง ถ้าทำได้ทุกปีจะเป็นการดีมาก เพราะโรงเรียนจะได้มีการเตรียมความพร้อมตลอดเวลา จะทำให้เกิดความเข้าใจและความเคยชินในการประเมิน (7 คน)
2. ควรทำการประเมินพร้อมด้วยการติดตามผลแบบกัลยาณมิตร เพราะเป็นการเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างความมั่นใจแก่โรงเรียนวิธีการคือ แบ่งซอยออกเป็นเขตย่อยและมอบให้ศึกษานิเทศก์ (เขตย่อย) ดำเนินการเยี่ยมโรงเรียนในเขตอย่างสม่ำเสมอ (3 คน)
3. ผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ และผู้รับการตรวจสอบจำเป็นต้องเข้าใจระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาตรงกันและผู้ตรวจสอบควรใช้เวลาให้มากขึ้นในการตรวจสอบโรงเรียน ซึ่งระยะเวลาควรให้เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียนและผู้ตรวจสอบกับผู้รับการตรวจสอบจะต้องร่วมมือกันด้วยความจริงใจ (2 คน)
4. ระบบการตรวจสอบ อาจมีปัญหาด้านเครื่องมือวัด/ประเมินที่มีคุณภาพ เพียงตรงดังนั้น ควรพัฒนาเครื่องมือการประเมินให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น หรือควรวินวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เหมาะสม (1 คน)
5. หากจะใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างทั่วถึงและบ่อยครั้ง (2 คน)
6. หลังจากที่มีการทดลองใช้ระบบแล้ว ควรจัดให้ศึกษานิเทศก์ มาให้ความรู้แก่ครูในเรื่องการพัฒนาคุณภาพในแต่ละมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (5 คน)
7. การเข้ามาใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ทำในช่วงเวลานั้น อาจทำให้ไม่ทั่วถึง การชี้แนะเพื่อการพัฒนาให้ตรงประเด็นควรใช้เวลามากกว่านี้ (2 คน)
8. เกณฑ์การประเมินต่าง ๆ ควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียน (ขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนด้วย) (3 คน)
9. ปัญหาจากการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาคือครุมีภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสอน ข้อเสนอแนะคือ สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ครูเห็นถึงความสำคัญของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา (1 คน)
10. ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาควรมีความยืดหยุ่นในบางกรณี ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงและตามสภาวะแวดล้อม (1 คน)

11. การใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา เป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ทำให้โรงเรียนที่ผ่านการประเมินมีความมั่นใจในการดำเนินการพัฒนามากขึ้น
12. ในส่วนของโรงเรียนควรต้องให้บุคลากรทุกคนเข้าใจระบบการประเมินอย่างจริงจัง (1 คน)
13. ครู-อาจารย์ต้องใช้เวลามากในการจัดเตรียมข้อมูล ตั้งแต่การวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นควรมีแบบฟอร์มออกมาให้เป็นรูปแบบเดียวกันเพื่อความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล (3 คน)
14. การใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา บางเรื่องไม่เป็นไปอย่างที่ต้องการเพราะบางตัวบ่งชี้เป็นนามธรรมเกินไป ไม่สามารถประเมินด้วยระบบประเมินที่เป็นลายลักษณ์อักษรได้ (3 คน)
15. ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา เป็นประโยชน์มากเพราะก่อนดำเนินการครูขาดความมั่นใจ พอใช้ระบบเข้ามาทำให้ครูมีความเชื่อมั่นมากขึ้น เพราะเข้าใจวิธีการประเมินและเห็นขั้นตอนการทำงานและทราบปัญหาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป (2 คน)

### ตอนที่ 3.2 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาชั้น

#### พื้นฐานของกลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาของกลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา พบว่า

1. ด้านอรรถประโยชน์ กลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา เห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษามีประโยชน์ต่อการบริหารงานหรือการปฏิบัติงาน ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการประเมินของสถานศึกษาและเห็นด้วยในระดับมากกว่า การใช้ระบบให้ประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ในการดำเนินการและมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้และทักษะการประเมิน
2. ด้านความเป็นไปได้ กลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา เห็นด้วยในระดับมากกว่าระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย นำไปใช้ในการดำเนินงานได้จริง ให้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้และให้ข้อมูลสารสนเทศที่คุ้มค่ากับการลงทุน

3. ด้านความเหมาะสม กลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา เห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเห็นด้วยในระดับมากกว่ามีความเหมาะสมกับระบบการบริหารและการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมกับระบบการบริหารและการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับหลักการ แนวนโยบายตามแผนการศึกษาชาติ สอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/เขตพื้นที่การศึกษา

4. ด้านความถูกต้อง กลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา เห็นด้วยในระดับมากกว่าระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาได้ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความถูกต้องตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริงและข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ

5. ด้านความพึงพอใจ กลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา มีความพึงพอใจต่อระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษา ยอมรับผลการตรวจสอบ นำระบบการส่งเสริมการประเมินไปใช้จริง และข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาางานของสถานศึกษาได้จริง

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาของกลุ่มผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	$\bar{X}(n=9)$	S.D.	ความหมาย
<b>ด้านอรรถประโยชน์</b>			
1.ระบบการส่งเสริมการประเมิน มีประโยชน์ต่อการบริหารงานหรือปฏิบัติงานของท่าน	4.56	0.52	มากที่สุด
2.ระบบช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการประเมินของสถานศึกษา	4.56	0.52	มากที่สุด
3.การใช้ระบบให้ประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ	4.44	0.52	มาก
4.ระบบมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้และทักษะการประเมิน	4.33	0.70	มาก
<b>ด้านความเป็นไปได้</b>			
5. ระบบสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย	3.78	0.66	มาก
6. ระบบสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้จริง	4.00	0.50	มาก

## ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	X	S.D.	ความหมาย
7. ระบบให้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้	4.22	0.66	มาก
8. ระบบให้ข้อมูลสารสนเทศที่คุ้มค่ากับการลงทุน	4.00	0.70	มาก
<b>ด้านความเหมาะสม</b>			
9. ระบบมีความเหมาะสมกับระบบการบริหารและการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.00	0.70	มาก
10. ระบบมีความเหมาะสมกับระบบการบริหารและการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา	4.11	0.78	มาก
11. ระบบมีความสอดคล้องกับหลักการ แนวนโยบายตามแผนการศึกษาชาติ	4.44	0.72	มาก
12. ระบบมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/เขตพื้นที่การศึกษา	4.44	0.42	มาก
13. ระบบมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	4.56	0.72	มากที่สุด
<b>ด้านความถูกต้อง</b>			
14. ระบบช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาได้	4.44	0.72	มาก
15. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความถูกต้องตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง	4.00	0.50	มาก
16. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ	4.00	0.50	มาก
<b>ด้านความพึงพอใจ</b>			
17. ผู้ตรวจสอบมีความพึงพอใจต่อระบบการส่งเสริมการประเมิน	4.11	0.78	มาก
18. การยอมรับผลการตรวจสอบ	4.11	0.78	มาก
19. การนำระบบการส่งเสริมการประเมินไปใช้จริง	4.22	0.83	มาก
20. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของสถานศึกษาได้จริง	4.33	0.70	มาก

ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ควรชี้แจงทำความเข้าใจให้กับของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ให้มากขึ้น เพราะบุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายมีส่วนสำคัญในการดำเนินงาน (1 คน)
2. การนำระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา ควรเป็นนโยบายที่ชัดเจนจากเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้มีการนำวิธีการของระบบไปใช้ในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (1 คน)
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ไปใช้ในการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน โดยใช้มาตรฐานของเขตพื้นที่การศึกษาแทนมาตรฐานการประเมินคุณภาพจากภายนอก (2 คน)
4. ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวางระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การดูแลระบบ ให้มีการเป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นธรรมชาติและผสมผสานกับการประเมินสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (2 คน)
5. การทำระบบเตรียมการให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะผู้ตรวจสอบอาจใช้กระบวนการฝึกอบรมเพื่อให้ได้ผู้ตรวจสอบที่มีคุณภาพ (1 คน)

### ตอนที่ 3.3 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพของระบบโดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกี่ยวกับคุณภาพของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีความเห็นสอดคล้องกันว่าการใช้ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวม ทำให้ทราบถึงจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร เพราะข้อมูลสารสนเทศจากการใช้ระบบมีความน่าเชื่อถือและมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานประเมินของสถานศึกษาได้ และระบบสามารถนำไปใช้ได้จริง มีความเหมาะสมกับระบบบริหารงานและการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบมีความ

ถูกต้องน่าเชื่อถือ และผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาก ดังมีรายละเอียดดังนี้

"ถ้าพูดถึงเรื่องความเหมาะสมก็เหมาะสมกับระบบการบริหารงานของเขตพื้นที่การศึกษามาก เพราะเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในเขตอยู่แล้ว"

ผู้บริหารคนที่ 1

"แน่นอน เท่าที่มองดูระบบโดยรวมก็มีประโยชน์ ทำให้รู้สภาพที่แท้จริงของโรงเรียนว่ามีจุดเด่น จุดด้อยตรงไหน จะได้ช่วยเหลือโรงเรียนได้ถูกต้อง"

ผู้บริหารคนที่ 1

"ระบบนี้ สามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะจริง ๆ แล้วเขตพื้นที่การศึกษาที่มีลักษณะการทำงานเป็นระบบอยู่แล้ว แต่ขณะนี้ยังไม่ปรากฏออกมาชัดเจนเป็นเชิงระบบให้เห็นเท่านั้นเอง"

ผู้บริหารคนที่ 1

"ระบบนี้ใช้ได้เพราะมันเป็นกฎหมายที่จะต้องดำเนินการ ก็ควรจะมีการจัดเตรียมการเอาไว้ล่วงหน้า"

ผู้บริหารคนที่ 1

"สารสนเทศเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อนในภาพรวมมีประโยชน์กับการบริหาร แต่ต้องระวังเกี่ยวกับสารสนเทศที่ได้ เพราะบางครั้งความอ่อนของโรงเรียนมาจากปัจจัยการบริหารที่โรงเรียนได้รับไม่เท่ากัน อาจทำให้โรงเรียนอ่อนตรงจุดนี้ แต่ถ้าได้รับปัจจัยบริหารเท่ากันก็อาจจะเห็นจุดนี้ได้ชัดเจนขึ้น "

ผู้บริหารคนที่ 1

"ทีมที่เข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนต้องดูด้วยว่าเข้าไปช่วยเหลือได้จริงหรือไม่ บางครั้งต้องมองภาพรวมด้วย อาจเข้าไปแก้ได้บางจุดเท่านั้น ควรโยนปัญหาให้ครอบคลุม"

ผู้บริหารคนที่ 2

"นำไปใช้ได้จริงแต่ควรปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทุกเขตสามารถนำระบบนี้ไปใช้ได้"

ผู้บริหารคนที่ 2

"ระบบนี้มีประโยชน์แน่นอน ทำให้รู้ข้อมูลของโรงเรียนว่าเป็นอย่างไร เราจะได้เข้าไปช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียนได้ถูกจุด"

ผู้บริหารคนที่ 2

ดังนั้นถ้านำระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จ จึงควรดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการเตรียมความพร้อม โดยกำหนดโครงสร้างของระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับระบบการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตลอดจนกำหนดนโยบายด้านการประเมินให้ชัดเจนด้วย

2. ควรมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการประเมิน เห็นความสำคัญ ทำอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาต้องพยายามสอดแทรกการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติ จะทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระงานมากเกินไป